

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 22. (82.) ÉVF. • 5. SZÁM • 2012. MÁJUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Szívközösség

• Amikor még Lengyelországban jelentős számban éltek unitáriusok, egy részük bibliai elvek alapján teljes vagyonközösséget gyakorolt. Az első keresztény gyülekezetek is így éltek. A pütkösdí eseménysorozat záró része így fogalmaz: „Mindazok pedig, akik hittek, együtt voltak, és mindenük közös volt.” (ApCsel 2,44) Az összetartozás lényegét egy régi székely történet ekként szemlélteti: „Egy leány nagyon szeretett egy legényt, s az viszont szerette őt. Tiltották őket egymás-

tól. A lány egy napon odaköltözött a legényhez. Vitte ruháit, pénzét, tehenét, ládáját, kapáját, imakönyvét... Ruháját a vőlegénye ruhája mellé akasztotta, pénzét a pénze mellé rakta, tehenét a tehene mellé kötötte, ládáját a ládája mellé helyezte, kapáját a kapája mellé függesztette, imakönyvét imakönyve mellé tette, és így szól: Ha szívünk együtt van, legyen együtt a ruhánk, a pénzünk, a jószágunk, az imádságunk és az életünk is.”

DEMETER SÁNDOR LÓRÁND

A tartalomból:

Nagycsütörtöktől
áldozócsütörtökig

3

„Fényekbe öltözve”

4

Hódmezővásárhely,
avagy Emmaus 2012

10

Az UNOSZ működik

20

A hetedik Te magad légy!

21

„Néped az én népem, és Istened az én Istenem.” (Ruth 1,17b)

• **Április 11–12.** között a Magyar Kormány Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága, a marosvásárhelyi Lazarénum Alapítvány és a csíksomlyói Csibész Alapítvány Marosvásárhelyen a Bod Péter Diakóniai Központban konferenciát szervezett *Kinek a dolga?* címmel a **romániai magyarság, az egyházak és a cigányság viszonyáról**. A kérdés a mintegy 150 000 romániai magyar cigány beilleszkedési lehetőségeit vizsgálta, a reá adott válasz pedig általánosan kimondta: ennek elősegítése mindannyiunk dolga. Az egyházaké, politikumé, civil szervezeteké és természetesen az érintett cigányságé is. A konferencián az Unitárius Egyház képviselőjében Nagy Gizella tiszteletes asszony és Gyerő Dávid előadótanácsos is jelen volt.

• **Április 18–19.** között Budapesten tartotta ülését az egyházi alaptörvény módosítását előkészítő bizottság.

• **Április 24-i** döntése értelmében a **Lelkészképesítő Bizottság** a pá-

lyázó **Nagy Adél recsenyédi lelkészt** alkalmasnak találta a berkeleyi Starr King Teológiai Intézet által a 2012/13-as tanévre meghirdetett ösztöndíj felhasználására.

• **Április 26-án** a Román Ortodox Egyház bukaresti székházában ülésezett az elismert felekezeteiket tömörítő **Romániai Egyházak Tanácsadó Testülete**. Napirenden a testület működési alapszabályának véglegesítése szerepelt. Egyházunkat Bálint Benczédi Ferenc püspök és Gyerő Dávid előadótanácsos képviselte.

• **Április 28-án**, szombaton, az Erdélyi Szövetség szervezésében **Orbán Balázs emléktábla-avatásra** került sor Budapesten, Orbán Balásznak a Magyar Országház képviselőtagjául választásának 140. és az MTA levelező tagjául választásának 125. évfordulója alkalmából, a Kálvin téri református egyházközösség gyülekezeti termében. Egyházunkat Bálint Benczédi Ferenc püspök és dr. Kovács Sándor teológiai tanár, egyháztörténész képviselte.

• **Április 21-én** Budapesten sor került a **Gondviselés Segélyszervezet erdélyi és magyarországi tagozatainak együttes elnökségi ülésére**. A tanácskozáson résztvevő tíz segélyszervezeti tisztségviselő, illetve munkatárs számbavette az erdélyi és az anyaországi tagozatok eddigi működését, összehangolta a további tevékenységi terveket, és körvonalazta az egységes szervezeti keret meghatározó elemeit.

Eszerint a Gondviselés Segélyszervezet anyaszervezetének kerete egyaránt magában foglalja a magyarországi fiókot és az erdélyi területi szervezeteket, amelyek működését közös vezető testületek (országos közgyűlés, elnökség, illetve felügyelőbizottság) irányítják és felügyelik. Emellett a fiókok saját vezető testületek által szervezik meg munkájukat.

Döntés született az anyaszervezet közgyűlésének helyszínéről és időpontjáról (Kolozsvár, 2012. augusztus 14.), amelyre minden segélyszervezeti tagot és érdeklődő egyházi személyt elvárnak a szervezők.

Nyári táborok

Az Erdélyi Unitárius Egyház az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylettel együttműködésben immár **19. alkalommal** szervezi meg nyári gyermek-táborait. Az idén **két egyetemes szintű szórvány- és gyermektábor** hirdetünk meg, valamint a **Konfirmandusok mozgótáborát**. Ezek mellett, a tavalyi évhez hasonlóan, az egyházi táboroztatási kultúra fejlesztése érdekében központi alpból pályázatot hirdettünk **helyi egyházközösségi és köri táborok** szervezési költségeinek pénzbeli **részta-
mogatására**.

Az idei táborok központi témája a *Csodálatos világunk*. Idén is igyekezni fogunk sokoldalú fejlesztésre: korcsoportos jellegzetességekre odafigyelő, párhuzamos csoportokban zajló csoportfoglalkozásokat folytatva meghatározó élményt jelentő táborokat szervezni.

Gyermek- és ifjúsági táborok:

Várfalva, július 2–8., 12–14 éveseknek (70 hely);
Várfalva, július 17–22., 8–11 éveseknek (70 hely).

Konfirmandusok mozgótábor:

Kolozsvártól–Nagyajtáig, július 23–29. (70 hely).

Mindenik tábor esetében az egyéni hozzájárulás 120 lej. Ennek felét előlegként a lelkészhez, a másik felét a táborba érkezéskor kell befizetni. A gyermekek és konfirmandusok a bejelentés sorrendjében kerülnek fel a VEN-előadótanácsosnál levő listára.

A lelkészek a táborokról körlevelet kaptak, és náluk igényelhető szóróanyag is.

Jelentkezni lehet a helyi lelkésznél vagy e-mailben **Czire Szabolcs** előadótanácsosnál.

Elérhetőség: Czire Szabolcs VEN-előadótanácsos
telefon: 0740–293942
e-mail: cziresza@yahoo.com

A LÉLEK KENYERE

Nagycsütörtöktől áldozócsütörtökig

Mehettem volna Segesvár fele is, de mégiscsak újra és újra és újra Szováta, majd Balavásár s onnan tovább Ákosfalva, Nyárádtő, Radnót, Ludas, Aranyosgyéres széle, s aztán Kolozsvár. Stációk. Újabban az 52 km-es autópálya egy kicsit enyhít az utazás fájdalmain, de még mindig – s egyre inkább – rosszul vagyok, amikor belegondolok, hogy milyen mélységes monotóniát kell leküzdeni ezen a kb. 250 km-en Emmausz és Jeruzsálem között. Tudom, tudom, hogy nem annyi a kilométer, de az én elmélekedésemben mégis csak annyi. Most lélektől lélekig akarok haladni, és számomra most pont annyi ez a táv, mint volt az emmauszi úton a tanítványoknak, és általában a tanítványoknak, akik, amikor ébernek kellett volna lenni, békésen aludtak, aztán ráébredtek szörnyű mulasztásukra, és most kínosan igyekeznek bepótolni azt, ami tulajdonképpen bepótolhatatlan.

(Mert: mikor is adhatna ez a rohanó élet alkalmakat arra, hogy bepótoljunk mindent, vagy legalább egy dolgot is abból, amit már egyszer és mindenkorra elmulasztottunk? És milyen joga állunk Isten elé követelőzően, hogy még egy esélyt kérnénk szépen?)

Az úton, szemerkélő esőben, autók sokasága száguld el melletttem. Bezárva a gépkocsiba titkon mindig reménykedem. Hátha, most az egyszer értelme lesz a száguldásnak, átvezetni megannyi veszélyen, esős éjszakán, mert most megtalálom a választ kérdéseimre. De, fájdalom, nincs melletttem senki, akivel megoszthatnám, akinek elsírhatnám panaszomat. Aki volt, elment. Éppen öt évvel ezelőtt... Mind elmentek, akik jók voltak. Maradtam, maradtunk egyedül, tépett lelkű tanítványok.

Persze mehettem volna Segesvár fele is, s onnan vonattal. Zötyögtem volna békésen szunyókálva a vagonban, modern vonattal, amelyen cigarettázni sem lehet, s amelyen állítólag ma már tisztaság van. És a kocsárdi várteremben találkozhattam volna Dsida Jenővel, és talán éppen nekem panaszkolt volna el, hogy

„Tanítványai közül ketten aznap egy faluba mentek, amely Jeruzsálemtől hatvan futamnyira volt, és amelynek Emmaus a neve.” (Lk 24,13)

„Nem volt csatlakozás. Hat óra késést jeleztek, (...)

Körülnéztem: szerettem volna néhány

szót váltani jó, meghitt emberekkel, de nyirkos éj volt és hideg sötét volt, Péter aludt, János aludt, Jakab aludt, Máté aludt és mind aludtak... Kövér csöppek indultak homlokomról

s végigcsurogtak gyűrött arcomon.”

(Dsida Jenő: Nagycsütörtök)

Aludjatok csak barátaim! Olyan jó az álom! Jobb lesz, ha én is lefekszem, hátha lélektől lélekig valahol lelkünk összeér az álmok világában. Álmodjuk azt, hogy sokan vagyunk, talán háromezren, s mind nagy bátorsággal és új reménységgel vagyunk telve.

A nagypéntek, a tragédiák, ráébresztenek a valóságra, és már csak abban reménykedhetünk, hogy a sír üres...

Mekkora utat, hány kilométert kell megtegyünk lélektől lélekig, jeruzsálemtől emmauszokig és fordítva, hogy erőt gyűjtsünk, bátorságot merítsünk egymásból, és rájövünk arra, hogy nem is vagyunk olyannyira egyedül útjainkon, lelki vívódásaink közepette. Mikor fogjuk már felismerni, hogy

CSETE
ÁRPÁD

a társ, a küldött, láthatatlanul is ott van velünk? És mikor fogjuk már felismerni azt, hogy egyedül nem megy? Kellenek a társak, a barátok, az isteni lelket hordozó emberek, akik láthatóan vagy láthatatlanul mellénk szegődnek azért, hogy adjanak, azért, hogy segítsenek, és nem azért, hogy becsapjanak, és később kiröhögjék

gyengeségeinket, hogy később legyőzzenek, kisemmizzenek. Mikor tanulunk meg újra bízni egymásban, egymás láthatatlan jóságában, tisztességében, szeretetében? Meddig számít még megalázkodásnak a segítség elfogadása?

Áldozócsütörtök. A tanítványok öntudatra ébredése. A tények és egymás elfogadásának az ideje. Aztán pünkösöd következik, a lélek diadala. A bátorságnak, a szókimondásnak, a felelősségvállalásnak az ideje! Hol kaphatjuk meg ezt a bátorságot, az öntudatot, az új reménységet?

Mikor döbbenünk már rá a dolog nyitjára, hogy nem szabad már többet hallgatni. És el kell mondanunk: „Amit el kell mondanunk!”

Hány életkilométert kell megtennünk, ahhoz, hogy tisztán lássunk, hogy felvállaljuk hitünket, emberi mivoltunkat, gyarlóságainkkal, hibáinkkal együtt? Hány nagypénteknek kell még megtörténnie életünkben és hány győtrő, nyomasztó emmauszi útnak ahhoz, hogy számtalan kanyar és zsákutca után megérkezzünk egy áldozócsütörtökbe?

Én megérkeztem! Ébredjünk öntudatra!

„Fényekbe öltözve”

BODOLAI GYÖNGYI

95 évesen is a megújulásáról prédikál. A lendület alapját jelentő hitről, a biztos tudatról, miszerint a Mindenség gyermekei vagyunk. Ez pedig olyan erőforrást jelent, amely lendületbe hoz, és segít feljutni elnehezült lábakkal is a völgyből a dombtetőre, a szorongató télből az ígért évszakába, amely fényt és szeretetet bont a piros virágokkal és szívekkel hímes hűvös templomhajójában.

A szeretet himnusza

Március utolsó vasárnapján a küküllőszárdi unitárius templom kazettás mennyezete alatt, amelyet 1956-ban hét paptársával festettek, Nagy Ferenc, a Kárpát-medence talán legidősebb aktív lelkésze tartja az istentiszteletet, lánya, Jakabházi Béláné Nagy Vera végzi a kántori szolgálatot, s egy ragyogó szemű kislány, Györgyvári Izabella szaval. Az alig tízlekes gyülekezet pedig kórusban mondja a szeretet himnuszát. A szeretetét, amely hosszútűrő és jóságos, nem irigykedik, és nem kérkedik, nem fuvalkodik fel, és nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem háborodik fel, nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal, hisz, remél, eltűr, és nem fogy el soha. A szavak a sárdi gyülekezetet hat évtizede szolgáló lelkészre is érvényesek. Nagy Ferencet az egyháza és népe iránti ragaszkodás mellett a szeretet tartotta meg „Küküllő-kék tengerek, vad-zöld szigetek, meleg narancssárga partok, szelíd őszi dombok, fehér templomtornyos menedékek” között – ahogy unokája, Jakabházi Annamária a nagyapa életének térképét megrajzolta. A „térképet”, amelyet a hit, a szolgálat, a kitartás, a közösségéhez való hűség mellett a művészetek szinte minden ága, a vers, a zene és festészet terén megmutatkozó tehetség, s nem utolsósorban a humor tesz egyedien sokszínűvé, csakis Nagy Ferencre jellemzővé.

A Segesvárról Székelykeresztúrra vezető úton rendszeresen utazók évtizedeken át láthatták fekete kabátos, öltönyös, bakancsos

alakját, ahogy hóban és sárban, esőben és napsütésben rendületlenül rója a kilométereket Héjjasfalva és (a közigazgatásilag hozzá tartozó kicsi falu) Küküllőszárd között.

75 év a lelkézi pályán

– Ha beleszámítom teológiai tanulmányaimat is, 75 éve vagyok lelkész – mondja Nagy Ferenc a segesvári Gaudemus Házban, egy könyvbemutató után. Hosszú fehér hajából, huncutul megvillanó szeméből ítélve nyolcvanévesnek sem gondolnám, s hangja ércesen tölti be a tágas előcsarnokot.

Az első világháború közepén, 1916. június 30-án születtem a segesvári papilakban, ahol Édesapám, Nagy Béla volt az unitárius lelkész. Nem az egyetlen pap elődöm, hisz Édesanyám részéről katolikus rendfőnök is volt a családban. Édesapámat 1910-ben hívták meg Bethlenszentmiklósról a háromszáz lelkes segesvári gyülekezetbe, amely a háború kitöréséig 750 lélekre gyarapodott. Még abban az évben két ikerházat vásároltak a hívek papilaknak és

imaháznak. Mivel hat gyermeket kellett eltartania, Édesapám talpraesett székely emberként negyvenéves korában beállt asztalosinasnak, s annyira megtanulta a mesterséget, hogy 1934-ben, amikor a jelenlegi templomot építeni kezdték, ő készítette el az ablakkereteket.

A büszke szász város

– Milyennek látta gyermekkorában a büszke szász várost, amelynek „időlépcsőit” annyi éven át taposta? Honnan kerültek a Nagy-Küküllő menti városba az unitáriusok?

– A szászok Segesvárja, Segesvár szászai nagyon hiányoznak – írom egy versben magyarul és németül is. Megbecsülték egymást, nem számított, hogy valaki iparos vagy ügyvéd. Minden utcának volt segélyszervezete, s a rendkívüli események idején támogatták azt, aki bajba jutott. Sportban is erősek voltak, kézilabdában országos első, s kiváló fúvószenekaruk volt.

Kezdetől fogva szerettem volna szász diák lenni, az iskolában komolyan vették a zenét és a rajtot, s szép volt a bársonyból varrt vitézkötéses egyenruha és a sapka is. A szászoknál kezdtem az óvodát és az első osztályt, a többi Magyarban folytattam.

A mesteremberek székely inasokkal dolgoztattak, s a legtöbb háznál volt egy székely lány, aki a háztartásban segédkezett, s ott képezte magát jó gazdasszonnyá és leendő családjává.

1944 őszén nagyon elszomorító volt, amikor megkondult a Várhegyen levő templom nagy harangja,

a szászokat bevagonírozták, s el kellett hagyniuk a várost.

– Említette, hogy román iskolában érettségizett. Miért?

– Én belenőttem a kisebbségi sorsba. Mivel a hat gyermek mellett Édesapám nem engedhette meg, hogy más városba küldjön tanulni, ötödik osztálytól a román iskolába íratott, ahol a tandíjam fejében szekrényeket készített az iskolának. Kezdetben álomszerű volt, mert nem értettem semmit, később annyira megtanultam a nyelvet, hogy az igazgató, Horia Teculescu, aki igazi kultúrember volt, az én dolgozatomat találta a legjobbknak.

Írisz telepi misszió

– A családi hagyományra gondolva szinte fölösleges kérdezni, hogy miért lett lelkész?

– A teológiai tanulmányaimat én már otthon elkezdtem, hisz csupán egy fal választott el az imaháztól. Utolsó éves teológusként szerveztük meg Kolozsvár külvárosában, az Írisz telepen az unitárius egyházközséget. Az egyetem elvégzése után, 1938-ban ott lettem a proletárok papja, aki fagyban, sötétben és sárban a mosolyról prédikált. A zenét nagyon szerettem, sok dalt szereztem, bár gyakran fordult elő, hogy naponta csak kétszer ettem, s tüze sem volt egész télen át – összegezhetjük a versben megörökített emlékeket. Hét évig szolgáltam az Írisz telepen, ahova sokan költöztek be vidékről. A katolikusoktól vásárolt telken templomot építettünk, s ma Kolozsvár második unitárius eklézsiája, amely esperesi központ is volt.

1940-ben nősültem meg. A szintén papcsaládból származó Báró Piroskával, aki a kolozsvári konzervatórium hegedű és zongora szakán tanult, a zene hozott össze. Hét, anyagiakban nehéz évet töltöttünk az Írisz telepi missziós

Családi körben

szolgálatban, s már három gyermekünk volt, amikor 1945-ben a Homoród menti Recsenyédre meghívtak. A feleségem kántorizált, segített a vallásoktatásban, s lelkesen vállaltuk a helyi művelődési élet megszervezését. Lakodalmaikon, keresztelőkön figyeltem meg, hogy ki milyen szerepre alkalmas, s a kicsi Homoród menti faluban betanítottuk és előadtuk a Gülbábát és a János vitézt.

Segesvár és Küküllőszárd

Amikor 84 évesen Édesapám nyugdíjba ment, 1953-ban a segesvári gyülekezet meghívására tértem vissza szülővárosomba. Ahogy sorra épültek a gyárak, a gyülekezet évente ötven lélekkel szaporodott, s szolgálatom idején elérte az 1500-at. A fehéregyházi leányegyházközség is hozzánk tartozott, ahol templomot építettünk. Amikor Segesvárra kerültem, megürült a küküllőszárdi parókia. Az akkori püspök – mint egykori kissolymosi lelkész – a szíven viselte a falu helyzetét. Papot már nem lehetett küldeni oda, mivel kicsi volt a gyülekezet, s az ő kérésére vállaltam el, hogy minden vasárnap istentiszteletet tartok. A feladatot immár hatvanadik éve végzem. Kezdetben volt autóbuszjárat, majd csak a vonat ma-

radt Héjjasfalváig, s onnan évtizedekig gyalog mentem tovább. Ahogy teltek az évek, idővel egyre nehezebb lett a gyaloglás, de amikor fáradni kezdtem, átváltottam az apostolok lovára. A szentlélek vitt tovább, s jótevőimet, akik felvettek a járművükre, egy-egy verssel „fizettem ki”.

Egyszer egy karácsonykor református kollégámmal, Bíró Istvánval indultunk Sárdra. Zord idő volt, esett az eső, nagy volt a sár. Karon fogtuk egymást, s komponáltunk egy karácsonyi éneket. „Jön karácsony, jön, / Fönn a csillag, fönn...” – énekeltük, s lépkedtünk a ritmusára. Egy szekeres haladt el mellettünk, aki nem akarta együttesünket zavarni, de elvitte a hírünket: jönnek a papok, és be vannak rúgva, holott csak fázunk, s azért énekeltünk – meséli pajkos ízzel a hangjában. Aztán elkomorul a szava:

– Négy évvel ezelőtt egy baloldali bénulás ért, azóta nem mehetnek önállóan. Lányom elkísér, aki kántor, könyvelő, mindenben segít. Egyik héten rokonunk, Derzsi László, a másikon Ferencz Eszter nyugdíjas könyvelő vállalja az ingyenes fuvarozást.

– Szeretetből teszem. A tiszteletes úrral lenni külön élmény – mondja a fehéregyházi asszony, s a közös út során kétség sem fér a szavaihoz.

A vasárnapok rítusa

A vasárnap a segesvári unitárius templomban kezdődik, ahol Benedek Jakab lelkész hirdeti az igét. Az írásosos kézimunkák a Nagy család nőtagjainak a hozzáértését dicsérik. Nagy Ferencné Báró Piroskának a zene mellett szenvedélye volt a kézimunkázás, amit lányai is örökölték, akik a sárdi templomot is írásosba öltöztették. – Jól csak a szívével lát az ember – idézi a francia író-pilótát a lelkész, majd az istentisztelet végén elődjével, Nagy Ferenc tiszteletessel együtt fognak kezét a távozó hívekkel. A templom előtt Ferencz Eszter gépkocsijával utazunk Sárd felé. Nagy Ferenc a jellegzetes Küküllő menti dombok legmagasabb pontjára mutat.

– Majdnem 500 méter, ott lehetett Ábá vára. Nagy terveim vannak, szeretnék ásatásokat végeztetni – mondja a 95 éves lelkész, s történelmi fejtegetése során meg is indokolja, hogy miért. Aztán bejárjuk a kicsi falut, amely volt a szászoké, látott népesebb magyar lakosságot, s ma a faluszéli roma-telep kicsi házai adják lakóinak a nagy többségét. A templomnál Kádár Erzsébet gondnok fogad. Segít a kiszállásban Boros János volt gondnok is. Amíg a télen imaháznak használt papilakban a tiszteletes a prédikációra készül – szemüveg nélkül jegyzetelve a Bibliából –, Boros András kőműves megosztja a gondokat. A domboldalon levő arányos, szép fekvésű templomot kétszáz évvel ezelőtt építették újra, száz év múlva felújították, de a palaréteges talaj miatt falai újra megrepednek, s négyévente javítani kell. Ez nagy teher a 29 lelkes gyülekezetnek még akkor is, ha a lelkész a kepepénzt mindig az egyháznak ajándékozza.

„Napnyugta után is: Legyen még valami!”

Bár a templomhajóban nagyon hideg van, magával ragad a prédiká-

ció sodrása. A hit lendítse szívünket, melynek dobbanása lobbantsa fel bennünk az életet, az erőt! Nagy Ferenc szavai nyomán megelevenedik Nyíró József Jézusfaragó emberének története, s Reményik Sándor sorai a havasi kirándulásról, ahol az eseménydús nap után elhangzik a sóhaj, hogy „napnyugta után is: Legyen még valami!” Majd a biztatás, hogy mindnyájan tehetünk valamit azért, hogy szebbé váljon a világ. Az ének után a padokon jó nagy betűkkel ott van a Szeretet himnusza, amelyet kórusban mond el a kicsi gyülekezet. A 29 unitáriusra ma is akkora

Szolgálatall teljes élet

gondja van a 96. évében járó lelkésznek, hogy januárban minden családot meglátogatott, hogy a közös áhítaton elmondjanak egy imát. Így volt ez a hat évtizeden át, s amikor 1972-ben megadatott számára a nagy lehetőség, hogy egy évet Angliában töltsön, az aggasztotta a leginkább, hogy Sárdon ki fogja helyettesíteni.

A beszélgetés végén verseit adja ajándékba, amelyek végigkövették az életét, s nem volt olyan közösségi, családi esemény, amelyet ne szedett volna rímekbe. Nagy szeretettel szólt a gyermekekhez, s a versekhez zenét is komponált. Festményei a régi Segesvár hangulatát őrizve tanúsítják, hogy

képzőművészként is remekül megállta volna a helyét. Bár úgy tartják, hogy mindig a munka, az egyház volt számára az első, feleségével négy sikeres gyermeket nevelt, szeretettel foglalkoztak a hét unokával, s a 11 dédunoka fejlődését is érdeklődéssel követték, követi ma is. Unokáinak vallomása szerint a művészi szárnyalásában, a hűség-gel végzett hosszú szolgálatban derűs természetű, kiegyensúlyozott, barátságos felesége volt a hűséges társa, aki egyéni ambícióiról lemondva állt férje mellett, s ingyen végezte a kántorizálást, az énekvezetést, s biztos támaszt jelentett a nagy családnak.

„Nem tudom abbahagyni”

Halála megrendítette, de Nagy Ferenc tiszteletes talpra állt, s töretlen rajongással végzi ma is a több mint fél évszázaddal ezelőtt vállalt feladatot. „A lelkészi kényelem száműzője”, „egy tevékeny, újitó egyházi lelkület megtestesítője, aki bölcsességgel élte túl az emberpróbáló, tudatromboló időköt, az egymást követő politikai rendszereket és az egyházban végbeműnő változásokat” – jellemzi nagyapját az unoka, Jakabházi Béla-Botond unitárius lelkész, aki Nagy Ferenc „hatalmas palástjának árnyékában” felnőve viszi tovább a családi hagyományt.

– 12 éve nyugdíjas vagyok, de nem tudom abbahagyni – tárja szét két karját Nagy Ferenc tiszteletes, s elárulja, hogy versei, rajzos-verses ünnepi üdvözlétei mellett „kőbe vésett kötetekként” székelő földi sírkőfeliratok is őrzik termékeny gondolkodásának nyoma- it. Húsvéti üdvözlétként az aján-dékba kapott versek közül az alábbi sorokat osztjuk meg az Olvasókkal: „A harang úgy várja, / hogy ünnepre szóljon: / a sorsok ingája / nem állhat holtpon- tön. // Lendül a világ úr / néma harangöble, / s nyelve, a Föld csendül / fényekbe öltözve.”

Találkozás a Passióval

IFJ. SZOMBATFALVI JÓZSEF

• Tudtam, hogy valaki megírta, hisz mondták: vannak, akik éneklük, de nagyon sokáig nem volt találkozásunk. Három évvel ezelőtt azonban változás történt. Tódor Csaba kezdeményezésére megbeszélésre hívtak a kollégák. A találkozón fogalmazódott meg, hogy ezt a történetében már ismert, de általam még nem hallott Unitárius Passiót megtanuljuk. Így, hét lelkész és két lelkészfeleség hozzáálltunk a tanuláshoz, hogy majd gyülekezeteinkben is előadhassuk a művet.

A nagy feladatot – hogy a hangos beszédhez szokott lelkészekből énekkart varázsoljon – Tódor Éva énekező vállalta magára. A varázslat jól sikerült, és miként a szakember kezében a gyémánt alakul, aképpen csiszolódtunk mi is.

Az idén két gyülekezetben énekeltünk: nagycsütörtökön Homoródalmáson, nagypénteken Székelykeresztúron.

Feszültségekkel teli életünkben nehéz összhangra lelni, márpedig életünk jó működéséhez elengedhetetlenül szükséges az összhang megtalálása önmagunkkal, környezetünkkel, Istennel. Az énekkarban való éneklés rendjén ugyancsak elengedhetetlen az összhang ahhoz, hogy szép legyen az ének. Ezt tapasztaltuk mi is a próbák során, készülve az előadásra, megélve sok humoros, emlékezetes percet. Minden szépen csengő énekperc bizonyíték és megerősítés volt arra, hogy érdemes időt, energiát áldozni a készülésre, hisz nem csupán önmagunknak, de másoknak is örömet szerezhetünk. Minden évben törekedtünk a mű minél alaposabb megismerésére, megtanulására és előadására, így jutva el a karok egyszólamú éneklésétől a háromszólamúig.

Öröm volt látni a sok érdeklődő embert, akik megtisztelték jelenlétükkel, elismerésükkel, javító szándékú javaslataikkal segítették munkánkat.

Húsvét nagyhete minden évben egyszeri alkalom, s az ünnepkör múltával sok minden feledésbe merül, ám a készülésnek, egymásra figyelésnek, közös éneklésnek, ünneplésnek alkalmi lehetőséget adnak, hogy eszünkbe jussanak beszélgetések, barátságok, életünket gazdagító események.

A Homoród menti Passió előadói

Mindenkit arra buzdítok, hogy vegye kézbe, olvassa, énekelje és tapasztalja meg azt az örömet, érzést, ami egy-egy ilyen előadás alkalmával születik bennünk. Kedvcsinálónak ajánlom a Youtube videó-megosztón a keresőbe begépelni az *unitárius passió* szavakat.

Rendhagyó nagypéntek

DEMETER ERIKA

• Már jó ideje foglalkoztat a gondolat, és sokszor beszélgetünk a párommal arról, hogy mit lehetne kipróbálni – a jó ízlés határán belül és persze a liturgiai rendnek is megfelelően –, hogy egy kicsit emelkedjen a templomlátogatás, az egyház iránti érdeklődés. Van egy olyan sejtésem, hogy ezzel a gonddal nem vagyunk egyedül.

Számomra az okozza a kellemetlen érzést, amikor az olyan, nem „nagy” ünnepnapokon kell prédikálni, mint nagypéntek, áldozócsütörtök... és vannak hét-

nyolcan a templomban. Persze értem én, hogy hét-köznapi, meg munkahely, meg iskola, de...

Az idén gondoltunk egy nagyot, és eldöntöttük, megosztjuk élményeinket, tapasztalatainkat a gyülekezetekkel, ha már a jó Isten megadta azt a lehetőséget, hogy Jézus életének fontosabb színhelyeit megláthattuk. Persze tudatában voltunk annak, hogy a személyes tapasztalatot nem tudják a képek teljes mértékben visszaadni, de arra gondoltunk, az is jó, ha íze-lítőként át tudunk adni valamit az átélt érzésekből.

Tehát felkerekedtünk, kölcsönkértünk egy kivetítőt, egy vetítővásznat, és elindultunk nagypénteken a Kis-Küküllő mentén. 11-órától Erdőszentgyörgyön kezdtünk, Csókfalván folytattuk, végül délután fejeztük be Szovátán a bemutatót. Húsvét után megismételtük a gyulakuti leányegyházközségben is, kissé megkésve, de annál nagyobb szeretettel.

Az áhítatot én tartottam a Lk 23,24 verse alapján: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.” Ezután a férjem, Lázár Levente tiszteletes, egy rövid bemutatót tartott a judaizmusról, mert szükségét éreztük annak, hogy így érthetőbbé tegyük a Jézus korabeli életet. Aztán következtek a képek Jézus életének fontosabb állomáshelyeivel: Betlehem, Názáret, a Galileai tó és környéke, Kappernaum, a Boldogság hegye, ahol Jézus a hegyi beszédet elmondta, végül Jeruzsálem, az Olajfák hegye, vagyis a Getsemáne-kert a kétezer éves olajfákkal, a Pásztorok Dombja, az Aranykapu, amelyen keresztül Jézus bevonul Jeruzsálembe, a salamoni templom régi fala, az ún. Siratófal, a Kálvária útja és végül a Golgota, valamint Arimathiai József sziklasírja. A képek önmagukért beszéltek, és érdekes volt látni az arcokon néha a csodálatot, máskor a döbbenetet. Vegyes érzések kavarnak bennünk a tapasztaltak után: a csodálat és

megilletődés, akkor, amikor az Olajfák hegyén utolért az a tudat, hogy Jézus is láthatta ezeket a fákat, a kappernaumi fehér zsinagógában, melyben ő is járt, és mi is megérintettük az ősi köveket, a falakat; ám a csalódás keserű íze is megmaradt a lelkünkben, amikor a Kálvária útján alig találtuk meg a stációkat (ahol Jézus elesett a kereszttel, Veronika letörölte arcát stb.), mert árusokkal van tele mindkét oldalon az amúgy keskeny út, nem beszélve arról, hogy nem találtuk az út végén a Golgotát! Ugyanis ráépítettek egy hatalmas templomot a sziklára, és a még látható helyek be vannak üvegezve.

Mindnyájunkban él egy kép a Szentföld helyszínéről, amit vallásórák, prédikációk, valamint olvasmányaink során alkottunk meg magunknak. Aztán egyszer ez a kép átalakul, mássá formálódik, s ez a változás néha fájdalommal jár. Mi még az átalakulás folyamatát éljük. Reméljük, hogy tudtunk adni a gyülekezeteink tagjainak egy kis darabot az élményekből, melyek segítenek változni, elfogadni a másképp gondolkozást, a más kultúrát és civilizációt.

Hogy próbálkozásunk sikerrel járt-e, az még ezután fog kiderülni, de valami sikert mindenképp elkönyvelhetünk: idén egy kicsit többen voltak a templomokban, mint általában nagypénteken szoktak.

„A hazáért mindhalálig”

Március 15-én a Magyar Arany Érdemkereszttel jutalmazták az unitárius vallású Pataky Józsefet, az elmúlt két évtizedben kifejtett, a II. világháborúban elesett honvédek nyughelyének és személyének azonosítása, valamint hőseink emlékének méltó ápolása érdekében végzett munkájáért. A példás közéleti tevékenységet maga mögött tudó, életének 81. évében is tevékeny Pataky Józseffel Bálint Róbert Zoltán beszélget.

• Újabb megtisztelő elismerésben részesült. Nem ez az első kitüntetés, melyet a magyar közösségért való fáradozásáért kapott. Sokrétű tevékenységet tudhat maga mögött...

Valóban. 18 esztendeig voltam Torda város önkormányzati képviselője az RMDSZ képviselőjeként. 2007-ben munkám elismeréseként a város kitüntetett a megtisztelő *Torda város díszpolgára* címmel. 13 évig atlétaedzőként tevékenykedtem az aranyosgyéresi Atlétika Szaksztyálynál és a tordai Aranyos Atlétikai Sportközpontnál. Hosszú ideig fafaragásra adtam a fejem. Főleg templomokba faragtam díszítő elemeket. Megtisztelő volt, amikor 2004–2008 között a kolozs-

tordai egyházkör egyházköri felügyelőgondnokává választottak. Lehetőségem szerint igyekeztem közösségemet szolgálni, legjobb tudásomat a köz szolgálatába állítani. Az utóbbi időben a hősi halottak emlékének megőrzése tölti ki időmet. Nem szabad hagyni, hogy feledésbe merüljenek.

• Mikor kezdett el foglalkozni a honvédsírok kutatásának gondolatával?

1994-ben a tordai unitárius egyházközség lelkészi hivatalában ráakadtam egy olyan névjegyzékre, melyet Schuman Gyuláné, akinek férje a Magyar Népi Szövetség vezetőségi tagja volt, állított össze. 1944 novemberében–decemberé-

ben összegyűjtve a helyi magyar fiatalabb embereket, öt különböző helyszínről több mint 200 elesett honvéd holttestét exhumálták, és a tordai magyar temetőben hantolták el újra. A névjegyzék az újrahantolt hősi halált halt honvédek nevét és rendfokozatát tartalmazta. A tordai honvédsírokat senki nem gondozta. Félték. Nagyon fontos pillanat volt ennek a papírnak a megtalálása.

• Ennek eredménye volt a tordai honvéd sírkert kialakítása?

Először a tordai központi temetőben kopjafás emlékoszlopot állítottunk a „malenkij robot”-ra elhurcolt áldozatok emlékére. A 417 civilből 204-en nem tértek haza. Ne-

vüket minden tordai magyar templomban kifüggesztettük, hogy emléküket ne menjen feledésbe. A sírkert kialakítása hosszabb folyamat volt. Felvettem a kapcsolatot Budapestről, eljöttek ide, és 2000. szeptember 5-én megalapítottuk a Tordai Honvéd Hagyományörző Bizottságot (THHB) 5

**Díjátvétel a Magyar Operában
(2012. március 15.)**

taggal. A Hadtörténeti Intézettől és a Hadisírgondozó Irodától küldöttség érkezett, akikkel összejártuk a környéket, ahol honvédsírokról tudtunk a harcok alapján. Ekkor fogalmazódott meg egy honvéd-sírkert létrehozásának gondolata a tordai magyar temetőben.

• Mi a THHB általános célja?

Első célunk a tordai honvédtemető sírkertté való kialakítása volt, amit véghez is vittünk. De célként határoztuk meg újabb, ismeretlen honvédsírok felkutatását, nyilvántartásba vételét, az elhunytak azonosítását, az ismert sírok gondozását vagy gondoztatását, emlékhelyek állítását Torda, Aranyosszék vidékén, de Maros, Fehér, Bihar megyében, sőt a Szilágyságban is, illetve felvilágosítás nyújtását azoknak, akik a honvédsírokat, elesett honvédek temetési helyét akarják megtalálni. Kapcsolatot alakítottunk ki és tartunk fent a Hadtörténeti Irattárral és a Hadisírgondozó Hivattal. Május utolsó vasárnapján, a hősi halottak emléknapján, megemlékezünk az elesett honvédkatonákról.

• Milyen eredményeket sikerült elérni?

Az évek során 54 helyen kutakodtunk, 2474 ismert és ismeretlen honvéd temetési helyét tudtunk azonosítani, és 37 helyen állítottunk emléket: siratófalat, sírkertet, emléktáblát, kopjafás emlékoszlopot, obeliszket. A Házsongárdi honvédtemetőben 252 eltemetett hősi halált halt honvéd közül 50 személy nevét nem sikerült azonosítani. Az elmúlt időszakban sikerült megtalálni az 50 azonosítatlan honvéd nevét is. Az a célom, hogy ezeket a neveket is márványtáblán örökítsük meg a Házsongárdi honvédtemetőben.

• Honnan jutnak adatokhoz, információhoz?

Kutakodásaink során általában a még élő, helyi szemtanúk eligazításaira hagyatkozunk. Sajnos egyre kevesebb olyan személy él, akik számot tudnak adni a történetekről. Vannak fehér foltok. Esetenként a tordaihoz hasonló feljegyzések alapján azonosítjuk a sírokat, azonban ez nagyon ritka. Főleg a szemtanúkra hagyatkozhatunk. A kapott neveket ellenőrizzük a már meglevőkkel. Vigyázok arra, hogy egy-egy sírhely vagy történet hitelességét több tanúval is alátámaszsszam. Sajnos már kevesen vannak életben azokból, akik segíthetnének. Székelyhidason történt egy érdekes dolog, amikor ott is kerestünk honvédsírokat. Már tiszta román falu, csak románok élnek ott. A görög katolikus templom kertjében akadtunk rá 13 honvéd hősi halott gondozott sírjára. Egy helyi román asszony gondolja őket, aki tanítónő volt, de most már nyugdíjas. Kérdeztem tőle, hogy miért teszi? Azt mondta, hogy azért, mert az ő testvére alhadnagyként a Tatrában halt meg a világháború idején, s hátha valakik az ő sírját is gondozzák. Közép-Peterden is a 17 kivégzett honvéd holttestét a helyi gyermekek a román temető közepén helyezték nyugalomra. Hát így van...

• Nemes feladatot vállalt fel, ami azonban időigényes, nehéz, és anyagi áldozatot is követel. Mi adja ehhez az ösztönző erőt?

Lelkészi családból származom. Édesapám Pataky András, várfalvi unitárius lelkész volt. Családom szörnyű tragédiát élt át 1944. szeptember 12-én, amikor a szovjet csapatok bevonultak a faluba. Édesapámat csak azért, mert unitárius lelkész volt, agyonlőtték. Először a papilak hátánál falhoz állították, de nem oltották ki életét, csupán „körülrajzolták” a kalasnyikovval. Ezután italt követeltek tőle. Aztán felvitték a papilak udvarára, és két tarkólövessel végeztek vele. Majd a lófarkához kötötték és levonszoltatták a holttestét a temetőbe. 46 éves volt. Az sem volt nekik elég. Visszajöttek, és felgyújtották a papilakot. Ez megint egy tragédia volt az egyházra nézve, mert rengeteg irat, évszázados iratok, megsemmisült. Négyen maradtunk árván, az ötödik test-

**Emlékműavatás Szinden
(2011 szeptembere)**

vér, Dénes, még nem is volt megszületve. Hát ezért érzek többek közt készletet arra, amit teszek. De azért is, mert kötelességemnek tartom azt, hogy megőrizzük azoknak a drága honvédeknek az emlékét, akik a második világháború legszebb fegyvertényét vitték végbe a haza védelmében Tordánál, esküjüket megtartva „a hazáért mindhalálig”. Ezen munkálkodtam, és ezután is ezen fogok munkálkodni...

Hódmezővásárhely, avagy Emmaus 2012

SZABÓ ELŐD

• Az emmausi útról 28 lelkész egyenesen a Hódmezővásárhely felé vezető útra tért. Húsvét áldott ünnepe és a húsvéti szolgálatok után április 11–14. között az Unitárius Lelkeszek Országos Szövetsége megszervezte hagyományos magyarországi munkaértekezletét.

Székyudvarhelyről indultunk, s már a buszon megkezdődött a munkaértekezlet kötetlen része: beszélgettünk, megosztottuk egymással élményeinket az ünnepről, munkánkról, életünkről, gyülekezeteink életéről. Mire beesteledett, és a nap is lehanyatlott már, megérkeztünk Hódmezővásárhelyre, ahol szállásunkon közösen törtük meg a kenyeret.

Csütörtök délelőtt áhítattal kezdtük programunkat a helyi unitárius templomban. Kiss Mihály lelkész társunk bemutatta az egyházközség történetét. Beszélt a kezdetek nagy lendületéről, a templom építéséről, majd a 20. század közepén bekövetkezett hanyatlásról. Vallott arról a szolgálatról, melyet rendkívül nehéz körülmények között kezdett meg a gyülekezetben, s a jelenleg élő, működő gyülekezet állapotáról.

Ezután dr. Molnár János református lelkész, professzor az átvilágítási folyamatról beszélt: módszertanáról, egyházi vonatkozásokról, a magyarországi és erdélyi állapotokról, a kutatás nehézségeiről. Dr. Kocsev Miklós református lelkész, professzor a lelkeszi szakmaiság és öntudat kérdéseit feszegette. Mindkét előadást élénk beszélgetés, véleménycsera követte.

Ebéd után meglátogattuk a hódmezővásárhelyi unitárius temetőt, melynek közepén Kovács József téglagyáros síremléke áll, aki az egyházközség nagy jótevője volt, anyagi támogatása tette lehetővé a templom felépítését. Délután szabadon kószáltunk a város hangulatos központjában, melyet a Városháza és a Fekete Sas Szálló díszes épülete ural.

Este az egyházközség vendégei voltunk. Finom vacsora, baráti szeretet, jó muzsika és énekszó tette tel-

jessé esténket, melyet kiemelten köszönünk meg a lelkeszi családnak és az egyházközség vendégszerető tagjainak.

Pénteken, a reggeli áhítatot követően folytattuk értekezletünket a gyülekezeti teremben. Máthé Sándor, brassói lelkésztársunk vallott életéről, pályájáról, szolgálatáról, s vallomását tartalmas beszélgetés követte. Dr. Szent-Iványi Ilona pestszentlőrinci lelkész, aki éveken keresztül az iszlám hagyományait és fejlődését kutatta, előadást tartott e vallás terjedéséről, hatásáról, irányzatairól.

Délután a hódmezővásárhelyi fürdő áldásait is megtapasztalhattuk, este pedig újabb hangulatos vacsorát költöttünk el vendéglátóink jóvoltából. Az esti búcsúzkodáskor Kiss Mihály lelkész és felesége, Kiss Tünde biztosítottak bennünket arról, hogy kapujuk mindig nyitva áll a lelkésztársak előtt, de a gyülekezet is szeretettel fogadná az erdélyi unitáriusok látogatását.

Hazafelé utazva Márkos Ervin lelkésztársunk közvetítésével meglátogattuk Homoródjánosfalva testvérfaluját, a Kardoskút-Fehértó nevű települést. Megcsodálhattuk a magyar szürke marhákat, s a magyar pusztá jellegzetes tájait, hallhattunk a különleges madárrezervátumról, ahol a vándormadarak rendszeresen megpihennek hosszú útjuk során.

Andorkó Attila felvétele

Délután vagy késő este mindannyian hazaértünk. Talán csak otthon nyílt meg szemünk, s ébredtünk rá arra, hogy amikor együtt utaztunk, együtt étkeztünk, együtt gondolkodtunk, együtt nevettünk, akkor közöttünk volt Isten áldása.

A találkozás lehetőségéért köszönetet mondunk az Erdélyi és a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának, valamint az amerikai unitárius-univerzalista lelkészek szövetségének.

HARMÓNIASAROK

Boldog születésnapot!

Minden a legnagyobb rendben. Az autó biztonságos sebességgel halad az úton, miközben gyönyörűen hull a hó. Még most is lenyűgöző látvány, amikor már mindenki a tavasz után sóvárog. Ugye az időzítés? Ezzel szokott gond lenni. Mert ha mindez novemberben történik, kész romantika és meghatottság, hisz van-e szebb, mint a pilinkézó hóesés az éjszakai csendben egy kedves ember társaságában?

De mit keresnek a hópelyhek a tavaszban?

No, semmi vész, rugalmasság és türelem kérdése az egész. Hiszen az utat gondosan szórják, megkönnyítve haladásunkat. A helyzetkép gyorsan változik egyik városból a másikba jutva. Itt ugyanis senki nem vette észre az időjárás változását, elsötétült ablakok mögött az emberek (valószínű az út biztonságaért felelős személyek is) mély álmukba burkolóztak, mintha valami közös szándék eredménye lenne, hogy a tavasz várásának az a legbiztosabb módja, ha úgy teszünk, mintha most nem történné semmi különös. De akinek haladnia kell, nem választhatja az ágy melegét, sem önkéntesen nem várhatja meg a másnapi napsütést. Ám az út is kikéri a magáét, a jégréteggel borított éles kanyar kiveszi a kézből az irányítást, és a kocsira sodródik amerre lehet, irányíthatatlanul a sánc felé.

Egy pillanat az egész!

Egy pillanat, mint a másodperc töredéke, ami elég ahhoz, hogy az ember felismerje: borulás és maga a halál.

Egy pillanat, amikor fénysebességgel ezer dolog pereg le bennünk: addigi életünk, elrontott és be nem fejezett dolgaink, fel nem

nevelt gyermekeink, meg nem írt könyveink, be nem vallott szerelmeink és elmaradt bocsánatkéréseink. Igen, a ki nem mondott szavak, félbeszakadt, még nem tisztázott dolgaink.

Ezek most mind ott forognak körülöttünk. És ennek a másodperc töredéknyi csendnek van valami félelmetessége, aki ezt egyszer átélte, már mindörökre magában hordja.

Teljesen leáll a lélegzet, a szív mintha nem is dobogna, csak agyunk kattog hangosan, és megtapasztalhatjuk, hogy mennyire nem mi irányítjuk saját életünk. Közel kerülni a véghez, megérinteni, majd újjászületni benne. Léteünk a Gondviselés döntésében: súlyos sérülés, vég vagy menekülés.

Nekünk ez utóbbi jutott. Nem hittük, hogy a kocsira sérülésén kívül nekünk csak az élmény jutott. Az élmény, ami megállította bennünk az időt, amiben láttuk magunkat együtt meghalni és szinte azok arcát, akik ott megtalálnak minket. Végighullámozott rajtunk a félelem, hogy milyen törekeny is a lét, mennyire parányiak is vagyunk ebben a teremtet világban. Az élmény, másodperc alatt végignézni eddigi életünk, megtapasztalni a Gondviselés csodáját, azt az életben maradáást, ami tulajdonképpen egy új megszületés. S ez új élet pillanatában eltölpül az anyagi kár, mert a félelemnél erősebb a biztonság érzése, az összetartozás és az egymásra figyelés különössége.

Ugye, kedves Olvasó, Te is éltél át hasonló helyzetet? Amikor anynyira ott lebegett körülötted a halál közelsége, hogy szinte megfőött ez a félelmetes csend, és érezni vélted a véget? Vagy más formá-

FERENCZI ENIKŐ

ban találkoztál vele, amikor ismeretlen szavakkal elhadarták diagnózisod, és csak sejteni vélted, hogy ez valami félelmetest jelent? Aztán elkezdett peregni körülötled a világ, addigi életed történései, és csak akkor áll helyre a rend, amikor megerősítettek, hogy meggyógyultál.

Vagy ismered azt, amikor szeretted a műtőben fekszik, és számolod az óramutató lassú ketyegését, és érzed, amint pillanatokon múlik az élet? Vagy gyermeked várod haza, nem jön, késik, és súlyossá válnak a percek?

Mit keresnek a hópelyhek a tavaszban?

Miért csúszós az út, amin haladnunk kell?

És mit keresnek a mély sáncok utjaink mentén?

És miért van a kormány a mi kezünkben, ha nem engedelmességek nekünk a jármű, amit vezetünk?

Miért alakul át alkalmanként az idő? Leáll vagy éppen felgyorsul. Mert áprilisban is hullhat a hó, néha a talaj is csúszós a lábunk alatt, és amikor egyik állomástól a másik fele tartunk, nem is sejtjük, hogy útközben mennyi minden várhat ránk.

Különös dolgokból merítjük élni tudásunk. Esendőségünk legmélyebb pillanataiban erősödünk. Tehetetlenségeinkben találkozunk igazán magunkkal és az isteni lét jelenlétével. Fogadjuk hát bátran a nehéz helyzeteket, a csúszós utakat és a mély sáncokat, mert amikor az óramutató lelassul, és az idő leáll, ott tanuljuk igazán a pillanat és létezés értékét. Ezek is életünk részei! Ezekből kiemelkedve merjünk boldog születésnapot kívánni az új életre.

Boldog születésnapot!

Sámson, a „csak még az egyszer” ember

DR. CZIRE SZABOLCS

A Nap fia nazírként

Sámson legendás, anekdotikus alakját a szájról szájra színeződő népi elbeszélés teológiai átdolgozása utáni változatában ismerhetjük meg ma a Bírak könyve 13–16. fejezeteiből. Története e kettős elbeszéléssréteggel teljes és tanulságos. Sámson a Bírak könyvében bemutatott hat „kis” és hat „nagy” népvészér (bíra) közül az utolsó „nagy” bíra.

A mitikus eredetre utal talán neve is, a „Nap fia”, és történetében valóban sok elemét megtaláljuk a napmítoszoknak, így például Héraklész elbeszélésével is párhuzamba állítható. Csakhogy itt földöntúli erejét a nazír fogadalomból nyerte. A nazír az „Úrnak szentelt, elkülönített” szentember volt az Ószövetségben, aki fogadalommal kötelezte el magát az Úr mellett. A fogadalom fontosabb elemei a legkorábbi időtől végigkísérik azt, egészen annak későbbi intézményes szabályozásáig, amelyet a 4Móz 6,1–21-ben olvashatunk.

Alapvetően három dologtól kellett tartózkodni: a bortól (minden részegítő italtól), a hajvágástól és a tisztátalannak tartott holttest érintésétől. A bor elutasításában még ott van a szőlőtermesztés kötelezően letelepedett életformája ellen tiltakozó vándorló életmód szentebb jellege, amely bármikor kész válaszolni a „ha szólít az Úr, légy készen” parancsára. De ott van ugyanakkor az a gondolat is, hogy az Istennek szentelt életnek földöntúli örömforrásból kell táplálkoznia, nem földi tudatmódosító szerekből. Elbeszélésünk egyik érdekessége, hogy itt a fogadalmat a még meg sem született gyermek helyett az anya teszi, akárcsak a kor másik nagy személyiségének, Sámuel prófétának az esetében, és

az nem egy időszakra szól, hanem a teljes életre.

Szabadító csínytevések

Bár a kiválasztott élet Sámsonnak roppant fizikai erőt biztosított (Sámuelnek prófétai lelket), a szülő által tett fogadalmat ő sosem tudta komolyan venni. Mintha nem is értené. Ő csak élvezi az isteni áldást, és közben éli vágyait, ösztöneit. A bibliai értelmezés eszközt lát Sámsonban a frigyládát is elraboló filiszteusoktól való szabadulásra, de csak óvatosan azt jegyzi meg, hogy „Ő kezdi majd megszabadítani Izráelt a filiszteusok hatalmából”. (13,5) Csakhogy szemmel láthatólag Sámson a történelem urának rejtett terveiről nem sokat tud. Ő csak vágyai szolgálataiba állítva használja legendás erejét. Hogy ezzel egy nagyobb célt is előbbre mozdít, azt csak mi látjuk, az olvasók, akik ezáltal saját tetteinket talán szélesebb összefüggésben is meg tudjuk mérni.

Egyszer meglátott egy filiszteus nőt, akibe azonnal beleszeretett. Szülei rimázkodása ellenére kitűz-

ték az esküvőt: „Hát nincs feleségnek való a rokon leányok közt, vagy egész népemben?” (14,3) Útközben egy ordító oroszláncolyköt kettőbe hasított, és másnap csodálkozva látta, hogy egy méhraj telepedett a tetembe. A mézből szüleit is megkínálta, de nem mondta, honnan van. Aztán a történetéből találós kérdést faragott, és harminc rendbéli ruha tétért előtárta a filiszteus vőfélyeknek: „Étel jött az evőből, édes jött az erősből.” (14,14) Azok a lakodalom hét napja alatt könyörgéssel és fenyegetéssel kiszedték a menyasszonyból a megfejtést. És itt öl először embert Sámson, mégpedig harmincat a ruhákért. Útja hosszúra sikerült, az após a menyasszonyt egyik vőfélyhez adta. Haragjában Sámson rókákat kötözött össze farkuknál fogva, és tűzcsávat rögzítve rájuk felgyújtotta a gabonákat és gyümölcsösöket. Boszszúból a filiszteusok elpusztították a volt menyasszony családját. Bosszú bosszút követett. Végül Sámson egy még ki sem száradt számár-állcsonttal háromezer filiszteust vert agyon, majd szomját oltani egy forrást fakasztott.

Sámson és Delila. Anthonis van Dyck festménye

Végzetét azonban nem kerülhette el. Újra szerelmes lett egy filiszteus lányba, mégpedig a gázai prostituált Delilába. És itt kezdődik a Biblia egyik legforróbb szerelmi története, amely annyi művészt megihletett az idők folyamán. Akit nem lehet legyőzni erővel, le lehet hízeltető asszonyi szóval. Ismerős a történet... Az asszonyi kérésnek engedve felfedi titkát, ami végzetes lesz számára. Nazír erejét a hajvágás után elveszíti, megvakítják és tömlöcbe vetik, malmot hajtának vele.

Csak még az egyszer

Azt várhatnánk, hogy Sámson a börtönben végiggondolja életét, megbánja a bánnivalót, fogadkozik. De nem. A Biblia ennél sokkal őszintébb könyv. Minden gyarlóságával együtt engedi látni az emberi sikot, de úgy, hogy közben felmutatja az isteni sikot is. Sámson továbbra is egy indulat vezérli: a bosszú. Hatalmas erő, néha hajlamosak vagyunk lebecsülni pusztító sodrását. Az alkalmat egy Dágon istennek rendezett áldozati

ünnepség szolgáltatta, ahol Sámson a szórakoztató műsor részeként vezették elő. Itt ragadja meg a templom tartóoszlopait. Fohásza a bosszú fohásza: „Emlékezz meg rólam, és erősíts meg engem még most az egyszer, én Istenem, hogy bosszút állhassak a filiszteusokon a két szememért!” (16,28) Őt ennyi foglalkoztatja: elveszített szemei. A csoda megtörtént, és így lett sírfelirata egy tragikus élet borzongató mementója: „többet ölt meg halálával, mint ahányat megölt életében.” (16,30)

Sikerek reményében Ádámoson

FÜLÖP DEZSŐ ALPÁR

• Zöldülő völgyekben piros foltok. S a zöld és piros közül kimagaslik egy-egy templom fehér tornya. Ismerős képe Erdélynek, hiszen általánosítva így jellemezhetjük falvainkat. Az emberi közösségek többé-kevésbé központjában mindig ott van az Isten háza. Igaz, tudjuk, az Isten nem lakik kézzel csinált, kőből épített hajlékban, hiszen Ő lélek és igazság, de azért mégis jól esik az imádkozni vágyó léleknek, ha az Isten házában hajthatja meg áhítatosan a fejét, s könnyíthet lelkén a fohász által.

Az ádámosi unitáriusok bizony tudják, mennyire így van ez. Majdnem négy éve vágyakoznak templomukba, de ez időszak alatt az Isten háza építőteleppé változott. A majdnem 500 éves falakra bizony ráfért a javítás. 2005-ben foghatunk hozzá az alap külső szigeteléséhez, dréncsrendszer kiépítéséhez, majd 2006-ban a tetőszerkezet és héjázat javításával és új mennyezet kialakításával folytattuk. 2008-ban elindult a templombelső újravakolása, a betonpadló eltávolítása. Közben 2005-ben és 2008-ban régészeti ásatások is folytak az épület körül, illetve bent, amelyek során előkerült a régi sek-

restye nyoma, valamint egy korábbi templom alapja, amelynek építését a régészek az 1330–1370-es évekre időzítik.

2011–2012-ben teljes mértékben önrőből dolgozik templomán az egyházközség. Az ősszel sikerült kialakítani az új járósíntet, padlót, a tavasszal pedig a padok is visszakerültek a templomba, igaz, eléggé megrongált állapotban. Most folyik a bútortárolat javítása. Hogy mennyire „könnyű” a több mint száz éves padokat javítani, azt csak az tudja, aki próbálkozott ilyesmivel. Illesse e helyen is elismerés Székely András helybéli asztalost, hogy elvállalta ezt az emberpróbáló feladatot.

Egy-egy templom állapotának romlása általában a hívek természetes (vagy természetellenes) apadásának, a gazdasági lehetőségek beszűkülésének vagy az odaadás lankadásának tudható be. Nálunk is gond az apadás, de a legnagyobb hiány a gazdasági erőben tapasztalható. Próbáltunk pályázgatni – több-kevesebb sikerrel –, s a többi lehetőségeinkhez mérten, önrőből termeltük ki. Most új vezetőséggel, frissen választott, fiatal keblitanáccsal állunk a munka

mezejére, s a közmondás értelmében, ami késik, nem múlik: látni véljük már a régóta várt sikert is. Május 19-én becsületbeli kötelességünk a templomban fogadni az egyházköri közgyűlést, így ezt a dátumot tűztük ki határidőnek a magunk számára, hogy a templomunk újra betölthesse hivatását. Pünkösdi ünnepe során pedig reményeink szerint többszörösen ünnepi hangulatban vehetünk úrvacsorát.

A templom állapotának javulása reményeink szerint híven tükrözi majd az egyházi, közösségi élet fellendülését is, hiszen sohasem feledhetjük el, hogy templomot építeni vagy javítani csak akkor érdemes, ha van, aki imádságával Isten házává varázsolja azt.

Kórházlelkészi szolgálat

Orbán Erika

Sepsiszentgyörgy, 0740-502563;

Katona Dénes

Székelyudvarhely, 0266-213100;

Ferenczi Enikő

Kolozsvár, 0740-063767;

Pavelka Attila

Marosvásárhely, 0746-234917

Barátokká válva a zenében

ECSEDY-BAUMANN EDINA

• „A zene az életnek olyan szükséglete, mint a levegő. Sokan csak akkor veszik észre, ha már nagyon hiányzik” – vélekedik Kodály Zoltán, s vele együtt mi is, ezért minden erőnkkel azon vagyunk, hogy a hiányát ne érezzük. Március 23–26. között így kerítettünk sort a jubileumi találkozóra, melynek során a budapesti Árpád Gimnázium és a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium kórusai együtt tölthettek el egy csodálatos és élménydús hétvégét. Bár az előkészületek során folyton akadályokba ütköztünk, végül sikerült egy emlékezetes találkozót megszerveznünk.

Feszülten vártuk ismeretlen vendégeink érkezését péntek délután, akik csakhamar meg is örvendeztettek minket. Az ötven diákon kívül megismerhettünk három nagyszerű embert: Orosz Erzsébet karnagyot, aki lelkiismeretesen hordozza szívén kórusa sorsát, Nagy Márta zongoraművészt, aki első látásra lejátszott bármiféle kottát, és végül Kézér Ildikó matematika tanárnőt, aki mindvégig a résztvevők biztonsága és kényelme biztosításán fáradozott.

Az első dolgunk – mindenki nagy örömeire – az volt, hogy az iskolánk dísztermében együtt énekelünk, majd Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspök köszöntötte a hosszú útról érkezett barátainkat. Ezt követte az érkezettek elosztása a kolozsvári kórustagok között, mivel minden diák, aki tehette, otthonába fogadott egy vagy akár több vendéget is.

Szombat reggel izgatottan vártuk, hogy eljussunk Ürmösre. Útba ejtettük Marosvásárhelyt, ahol Kovács Zsuzsa zongoratanárnő mutatta be nekünk a város szebbnél-szebb kincseit, többek között a Kultúrpalotát is. Szorított minket az idő, s mi mégis arra törekedtünk, hogy minél többet megmutathassunk vendégeinknek Erdélyből. Csupán Segesváron álltunk meg huzamosabb ideig. Itt felsétáltunk a várig vezető 176 lépcsőn (a fokait számolgatva), majd betekinthettünk a „hegyi templomba” (szász evangélikus templom) is. Itt közösen énekelünk, majd továbbindultunk, hogy időben Ürmösre érhesünk.

Estére értünk úti célunkhoz, ahol Szabó Előd unitárius lelkész és gyülekezete várt ránk. Itt is tartot-

tunk egy rövidke elosztást az elszállásolás érdekében. A helybéliek nagyon vendégszeretőek és kedvesek voltak, így igazán hangulatossá vált az egész hétvégénk. De az este itt még nem fejeződött be! Egy gyors kóruspróba után összegyűltünk a papilak kertjében felállított tábortűz köré, és önfeledten énekelgettünk, még akkor is, amikor már az éjszaka hidege didergett minket.

Vasárnap a reggeli istentiszteleten fellépett a két kórus külön-külön és együtt is. Nagyon jól éreztük magunkat, ezért is vált nehezünkre visszaindulni Kolozsvárra a közös ebéd után. Mielőtt még igazán beleélhettük volna magunkat a visszaútba, megálltunk Nagyajtán, ahol Fekete Levente unitárius lelkész mesélte el a Hollóvár érdekes történetét, illetve az ő jóvoltából térhettünk be Kriza János szülőházába is, mely ma múzeumként működik. Fáradtan, de rengeteg új élménnyel gazdagodva érkeztünk vissza Kolozsvárra.

Hétfőn, nekünk, a kollégium diákjainak iskolába kellett menni, de ezalatt a budapesti barátainknak sem volt idejük unatkozni, ők a városunkat tanulmányozták Gál Levente angoltanár segítségével. Délután újból összegyűlt a már ismeretlenekből baráttá vált közösség, és Orosz Erzsébet, illetve Majó Julianna karnagyok vezetésével öt órán át énekeltek. Kissé fárasztónak vélhető ez az öt óra, de nekünk csupán perceknek tűnt, mert igaz szívből, vidáman énekeltek egymás örömeire.

Ezen a délutánon a kollégium elemistákból és gimnazistákból álló kis kórusa is jelen volt, hogy találkozhassanak vendégeinkkel, a jövőbeli barátság kialakításának reményében. A keddi reggelen vegyes érzelmekkel búcsúztunk el budapesti barátainktól, mivel magunk sem tudtuk, hogy örülünk-e annak, hogy ilyen jól szórakoztunk a hosszú hétvégén, vagy szomorúak legyünk-e azért, mert ilyen hamar eltelt. Mindenesetre reménykedünk abban, hogy jövőre újra találkozunk, ezúttal Budapesten. Örülünk, hogy sikerült a zenével körülölelve megszerettetnünk Erdélyt a vendégeinkkel úgy, ahogyan mi szeretjük hazánkat!

Az egyházi épületek karbantartásáról – 2

FURU ÁRPÁD

A karbantartás alapelvei

A karbantartás célja az épület műszaki állapotának és ezáltal értékeinek megőrzése.

Az épület értékét kétféleképpen határozhatjuk meg: *fizikai* – ha úgy tetszik *piaci* vagy *használati érték* –, illetve *eszmei érték*. A piaci érték kézzelfoghatóbb, úgy határozhatjuk meg, mint azt a pénzösszeget, amiért az épületet értékesíteni lehet – természetesen egy templomépület esetén ez inkább csak elméleti, értékbecslési felvétel. Új épület esetén könnyebb a dolgunk, hiszen az épület pénzben kifejezhető értéke az épület létrehozásának költségének felel meg, az építőanyagok, a ráfordított munka, energia árából, tehát a teljes építési költségből tevődik össze. Az épület élettartama során az anyagok öregednek, egyes épületemelemek meghibásodnak, tehát az épület anyagi értéke lassan ugyan, de folyamatosan csökken. A karbantartás során ezt az értékvesztést egyenlítjük ki, azaz kijavítva a károsodásokat, kicserélve a hibás épületemelemeket az épület használati értékét az eredetihez közeli állapotba hozzuk. Az is előfordulhat, hogy a felújított, korszerűsített ingatlan használati értéke az eredeténél nagyobb lesz.

Eszmei érték, építészeti örökség

Az épület *eszmei értéke* nehezebben körülírható, megfogható fogalom. Messze túlmutat az épület használati értékén, és természetesen sok szempontból szubjektív. Gondoljunk arra, ahogy egy közösség megépített templomához viszonyul. Számukra az új épület nem csupán téglá és cserép, nem csupán kifizetett számlák összes-

sége, hanem ennél sokkal több. Az anyag és a pénz mögött ott van mindazon erőfeszítések összessége, amit a közösség tagjai azért fejtenek ki, hogy a terv megvalósulhasson, megannyi együttes elhatározás, tervezés, a rávaló összegyűjtése, előteremtése, közmunka, befektetett energia és idő, a közösen elvégzett eredményes és fáradtságos munka összetartó élménye. Vagy gondoljunk arra, amint egy templom az egyén emlékezetében családi események, emlékek egész sorát hívja elő, mint az a hely, ahol a gyermekeinket megkeresztelték, ahol magunk és családunk tagjai konfirmáltunk, megházasodtunk, ahol hétről hétre a megnyugvás és feltöltődés perceit megéltük. Így válik egy épület, egy pusztá anyagi tárgy saját magunk vagy családunk, közösségünk *építészeti örökségévé*, egy olyan épületté, amihez kötődünk, és ami számunkra sokkal fontosabb, mint más hasonló, esetleg szebb, vagy anyagi szempontból akár értékesebb épület. A templom szakrális tere ezáltal felértékelődik számunkra, időtávlatokban élő szellemi énünk sajátos életterévé válik, ami ha átalakul, vagy megszűnik, múltunkból, belőlünk lop el egy darabot, mintegy elvágja gyökereinket. Ezt a nehezen megfogható, megmagyarázható, személyes érzésekből álló többletértéket nevezzük örökségértéknek, ami egy épület, esetünkben egyházi épület eszmei értékének igen fontos összetevője.

Az alábbi gondolatmenet alapján beszélhetünk az egyén, család vagy gyülekezet *építészeti örökségéről*, de a fogalom kiterjeszthető szélesebb értelmezési háttérrel, létezik *nemzeti örökség*, vagy egyetemes értékeket képviselő, különleges művészeti megvalósításoknak tekintett épületek esetén *világörökség* is.

Műemlék, történeti és esztétikai érték

A szélesebb közösségek számára is jelentős többletértékkel rendelkező épületeket a magyar szaknyelvben *műemlékeknek* nevezzük. Jóllehet jogi értelemben csak az az épület műemlék, amely egy ország hivatalos műemlékjegyzékén szerepel, műemléknek nevezhetünk minden olyan épületet, melynek eszmei örökségértékének jelentős *történeti és esztétikai* összetevője van. (Lásd dr. Román András: 487 bekezdés és 617 kép a műemlékvédelemről.)

Egy épület, egy templom *történeti értéke* múltjából adódik, tanúja egy közösség életéhez köthető eseményeknek, ugyanakkor tájékoztat bennünket az egyes korok gazdasági, társadalmi viszonyairól, műszaki felkészültségéről, életkörülményeiről, tudásáról, háborúkról, pusztításokról és újjáépítésekéről, tulajdonviszonyokról, főurakról és közemberekről, művészekről, alkotókról vagy egyéb jeles személyiségekről, és sok minden másról. Egy műemlék nyitott könyv, csupán meg kell tanulnunk olvasni belőle, hogy sokrétű üzenetét megérthessük, értelmezhesük.

A műemlékek *esztétikai értékét* könnyebb felismerni. Egy épület lehet szép, lehet kiemelkedő művészeti alkotás: gyönyörködhetünk külső megjelenésében, a belső tér kiváló arányaiban, a mesterien kialakított részletmegoldásokban, faragott oszlopfőkben, lenyűgözhetnek a középkori falfestmények, a festett mennyezetek vagy a faragott szószékek, szószékkoronák. A templom építéskor vagy belső terének díszítésekor az egyes közösségek képességük szerint a lehető legjobbat, legszebbet akarták megvalósítani. Az is előfordulhat vi-

szont, hogy azt, amit nagyapáink szépnek találtak, a mi generációnk már nem feltétlenül értékeli ugyanúgy. Az esztétikai érték, viszonylagos, időben változó módon értelmezhető. Meg kell jegyezzük azonban, hogy esztétikai érték nélküli épület is lehet műemlék, ha kellő történetiséggel rendelkezik, fordítva viszont nem igaz: egy épület bármennyire szép, ha nem régi, nem nevezzük műemléknek.

Hitelesség és kompatibilitás

Ilyen megvilágításban megérthetjük, hogy a karbantartás több pusztá építőipari tevékenységnél, az egyszerű anyagi vagy pénzben kifejezhető racionális döntéseken túl figyelni kell az eszmei érték megőrzésére, sérthetetlen fenntartására. Ebben a nehezen megfogható és uralható folyamatban a *hitelesség, eredetiség* fogalmának megértése és szem előtt tartása a legjobb támaszunk. Úgy kell egy épülethez hozzányúlni, javítani, hogy eredeti anyagából minél kevesebbet cseréljünk ki, eredeti formáját ne változtassuk meg, eredeti

A torockói unitárius templombelső. A szerző felvétele

műszaki megoldásait tiszteletbe tartva hozzuk helyre azokat a hibákat, amikkel szembesülünk. Idegen szóval azt mondhatjuk, hogy a karbantartási, javítási tevékenység, a használt anyagok és módszerek *kompatibilisak*, azaz *összeférhetők* kell legyenek az épülettel, ennek anyagaival, építési technológiájával. Ellenkező esetben nem csak romboljuk az épület hitelességét, eszmei értékét, de saját zsebünköt is indokolatlanul megterheljük. Amint azt a későbbiekben

látni fogjuk, az épülettel nem összeférhető megoldások általában további károkat okoznak, és növelik a megfelelő javítás terheit.

Építészeti örökségünk nem helyettesíthető, kivételes és felbecsülhetetlen értékét hitelességének, eredetiségének köszönheti. Becsüljük meg templomainkat, és úgy adjuk tovább unokáinknak, hogy ők is örülhessenek annak a szellemi erőnek, támasznak, ami egy több generációt szolgáló épületből árad.

A Gondviselés Segélyszervezet általános pályázati kiírásának fogadtatásáról

• Tavaly karácsonykor a Gondviselés Segélyszervezet pályázatot hirdetett unitárius egyházközségek keretei között megvalósuló **szeretetszolgálati, segélyezési és szociális jellegű tevékenységek** támogatására. Két évvel ezelőtt négy meghatározott szakterületen hirdettünk pályázatot, melyek nyomán akkor mindössze 15 pályázati program megvalósításához nyújtottunk támogatást. A 2010–2011-ben lezajlott pályázati programok értékelése alapján segélyszervezetünk vezetősége és munkatársi közössége úgy döntött, hogy a 2012-re szóló támogatási szakterületeket nem határoljuk be. A pályázatok tárgya eszerint szabadon volt választható a különböző szeretetszolgálati, segélyezési és szociális jellegű tevékenységek közül. Olyan pályázati programterveket vártunk, amelyek az adott gyülekezet rászoruló tagjainak részleges megoldást kínálnak az egyházközségi szinten enyhíthető, szociális jellegű szükségseikre. (A pályázati prog-

ramok futamidőszaka: 2012. március–november.) A pályázók körét erdélyi és magyarországi unitárius egyházközségek, egyházkörök, valamint egyháztársadalmi szervezetek képezték.

A határidő lejártával 19 pályázatot vettünk nyilvántartásba. A pályázati programok tárgya változatos: rászorulóknak ételmeztéssegélyezése, idős személyek közösségi programjai (szépkorúak klubja), óvodai-bölcsődei és délutáni iskolás programok támogatása, fogyatékkal élő személyek családtagjainak sorstárs-közösségi programjai, egészségügyi témájú előadások szervezése, iskolás gyermekek szemvizsgálata stb. A 17 erdélyi és 2 magyarországi pályázó mindössze 55 501 lej (= 3,7 millió Ft) támogatást igényelt, ami alapján segélyszervezetünk elnöksége 32 615 lej (= 2,2 millió Ft) összértékű támogatást hagyott jóvá.

A kedvezően elbírált pályázatok esetében a Gondviselés Segélyszervezet legtöbb 60%-os arányban vál-

lalta a programonkénti költségek fedezését, ugyanakkor a helyi igények és emberi lehetőségeink függvényében szakmai segítséget is igyekszünk biztosítani a tevékenységek eredményes megszervezéséhez. Meggyőződésünk, hogy sikeres együttműködésünk zálogát a kölcsönös felelősségvállalás képezi – anyagi és szervezési vonatkozásban egyaránt. Éppen ezért továbbra is várjuk a javaslatokat és jelentkezéseket az

együttműködési területek és lehetőségek megragadására. Célunk, hogy az egyházközösségek segítő szándékú tagjaiban munkatársakra találjunk, a helyi közösségek valamelyes anyagi támogatásával pedig élet-erős partneri viszonyrendszert alakítsunk ki a rászorulóknak megsegítése érdekében.

KRIZA GYÖNGYI

(a Gondviselés Segélyszervezet munkatársa)

Álmok kirándulása a török Riviérán

ALBERT-NAGY ÁKOS

Egyszer volt, hol nem volt...

Volt egyszer egy teológus közösség és annak egy törökországi útja, mely olyan hosszú és élménydús volt, hogyha azt itt mind szavakba kellene önteni, az Unitárius Közlöny többé már nem lenne „Közlöny”, hanem helyette az „Unitárius Kisregény” címet kellene felvennie. A teológus ifjúság nevében mégis megpróbálkozom egy kis ízelítőt nyújtani azok számára, akik nem jártak a török Riviérán, vagy nosztalgiazhasson az, aki hozzánk hasonlóan örökre beleszeretett e török álomvilágba.

Hadd lám! Iszlám!

Első pillanattól kezdve, ahogyan Törökhonba tettük a lábunkat, szó bennszakadt, hang fennakadt, lehelet megszegett. Szemünk előtt káprázatos mecsetvilág emelkedett. Elsőként a drinápolyi Szelim mecset pompáját tekintettük meg, amelyik Törökország második legnagyobb mecsete. Egy keveset pihentünk a mecset perzsáján, megcsodáltuk a gyönyörűen díszített boltíveket, a mecset közepén felbugyogó forrást, majd jártunk egy kört a mecset parkméretű pázsitos udvarában, miközben meghallgattuk a város műezzinjeinek cikornyás, szokatlan imaénekét. Öt napon át tartó isztambuli városfelfedezésünk a Kék-mecsetben való szájtátással kezdődött, amely a leghatalmasabb egész Törökországban. Ám a tekintélyes épület mégsem nagyságáról híres, hanem inkább belső, kék motívumokkal díszített csempéjéről. A mecset falát mintegy hússzezer csempedarabból rakták ki annakidején Ahmed szultán elkápráztatására. E látványt követte a Szulejmán mecset, Isztambul második legnagyobb „imapolotája”. Ezt a grandiózus épületet I. Szulejmán szultán építtette. Itt tekinthető meg az ő és felesége mauzóleuma, amelynek mérete talán felér egy közepes méretű unitárius templomával is. Megnéztük az Új Mecsetet is, amely 350 évével azért már mégsem

olyan új, de pompájában és stílusában nem marad el a többitől. Kirándulásunk végén a Hagia Sophia mecset vagy bazilika meglátogatásával tettük fel az „i”-re a pontot, ahol az arannyal díszített zöld márványfalak közt megtapasztalhattunk – még a turisták zaja ellenére is – valamilyen szent érzést. Az ódon boltívek alatt felelevenítettük az órákon tanultakat, hiszen Konstantinápoly 1475 éves Nagytemplomáról bizony sok szó esett keresztény vonatkozásban történelem-óráinkon.

Élet, élet, de gyöngyélet!

A sok egyéb történelmi nevezetesség mellett most hadd nyújtsak egy kis kóstolót isztambuli életünkről. Lakosztályunk maga a mennyországban volt a Hagia Szophia és a Kék mecset árnyékában, egy négyemeletes turistaszálló tetőtéri szobájában, amelyhez egy terebélyes erkély is tartozott, maga a szálló teteje. A szobából kilépve az ember a mennyországból tekinthetett alá a megigéző Márvány-tengerre. A párás meszesességben ott sejlettek fel Kis-Ázsia hegyláncainak vonalai, hátunk mögött a két híres mecset emelkedett égbenyúló minaretjeikkel, közvetlenül alattunk pedig Isztambul egyik tengerparti városnegyedének sűrűn egymásra mászott épületei kápráztatták a szemet. A teológus ifjúság hamar felismerte, hogy ahol sok macska ténfereg, ott jól főznek, s egy idő után az is kiderült, hogy egy kicsit kilépve a központi városrészből a koszosabb, szegényesebb negyedekbe, olcsóbban lehetett enni nagyobb és laktatóbb kebabot vagy más török ételeket. E negyedekben egymás mellett hegyén-hátán nyíltak a különböző műhelyek. Az utcákon sétáló török emberek „mit keres itt egy turista” nézéssel tekintettek ránk, de a negyedekben található szegényes vendéglőkért, ahol előttünk süttöttek meg parázson a házilag előkészített ételt, érdemes volt újra és újra bemerészkedni Isztambul e más világába. Szintén szokatlan hangulat fogadott az isztambuli

Csoportkép Mikes Kelemen szobra előtt

bazárban. A végeláthatatlan üzletsorok között könnyen eltévedhetett az ember. De még jobban eltévedt az árak közt! Hiszen Törökországban tudni való, hogy minden alku tárgyát képezni. Ezért itt nem az a pimasz, aki alkuszik, hanem éppen az, aki nem teszi azt! Ezért hozzá kellett szokni ahhoz, hogy szemellenzővel járjunk, mert ha valamire ránéztünk, akkor akár megvettük azt, akár nem, 5–10 perces diskurzusba kellett elegyednünk a termék árát illetően. Kirándulásunk során ugyan a kis-ázsiai partra nem jutottunk el, de a vízen járva megközelítettük azt. Hajóutunk átvitt a gigantikus Boszporusz híd alatt, majd a Győzedelmes Mehmed szultán hídja alatt megfordulva a kis-ázsiai part mentén visszatértünk a kikötőbe. A hajóról néztük meg a naplementét, amint kigyúlnak a színes égők a hidakon, majd amikor hűvösödni kezdett, s a tenger felőli szél egyre jobban fújt, szívmengető magyar nótákra gyűjtöttünk, amelyekbe tapssal, tánccal török testvéreink is bekapcsolódtak. Az isztambuli öböl az intenzív hajóközlekedés miatt sajnos nem volt alkalmas fürdésre. Öt nap után be kellett érünk azzal, hogy legalább szemünket fürösztthetjük a Márvány-tenger látványában.

Rodostó

A 14 millió lakosú Isztambultól elbúcsúzva négy keréken guruló hajónkat Rodostó felé kormányoztuk, hogy hazafelé indulván gondolatainkat is otthoni, erdélyi nagyjainkra tereljük. Nagy meglepetésünkre Ali, a ház török öre és gondnoka néhány „izé”-t leszámítva, tökéletesen beszélt magyarul. Röviden ismertette II. Rákóczi Ferenc és Mikes Kelemen életrajzát, valamint a lakóház történetét, majd ami nem hangzott el mondókájában, azt elolvashattuk, filmen, képeken vagy élőben megtekinthettük a múzeum má alakított épület szobáiban. Miután a házban koszorúzással tisztelegtünk Rákóczi szobra előtt, továbbálltunk, hogy megkeressük a Mütteferika-parkot, ahol 2007-ben az Erdélyből elszármazott Ibrahim Mütteferikának állítottak szobrot, aki az első török nyomda megalapítója volt. „En, igénytelen szegény szolga Magyarországon, Kolozsvár városában születtem” – olvashattuk a faragott szobor alatt, s a sorok hatására valószínű mindannyiunknak eszébe jutott a sajnos mára már nagymértékben elrománosodott Kolozsvár képe. Az utolsó koszorút a magyar Emlékparkban hagytuk az üres kézzel maradt Mikes Kelemen faszobor-

kompozíciója előtt, ahol Mikes jobb oldalán képzeletbeli nagynénje áll levéllel a kezében, bal oldalán meg szeretője, Kőszeghy Zsuzsi, akit aztán elcsaltak tőle, és máshoz ment feleségül. Így szegény Mikes Kelemen üres tenyerét mutatva néz szembe magyar látogatóival az Emlékpark közepén. Mire mindent bejártunk, és közösen még egyszer utoljára megvacsoráltunk, már sötétedett. Néhány makacs teológiai hallgatónak azonban még nem sikerült elszakadni az érintetlen Márvány-tenger gondolatától. Kiharcolták hát, hogyha hideg és sötét is van, ők bizony akkor is megmártóznak a fodrozó hullámok közt. Kerestünk hát egy homokos partszakaszt, ahol a fürdőzni vágyók mezítlábasan vethették magukat a tengerbe, míg a többiek a buszban várakozhattak. Nem kellett várni soká, mert a hullámok hamar lecsitították a fürdőzőkedvet. Jegces csapkodásukkal kikergették a tengerbetörőket. Két-három perc, s már mindenki a törölközővel törölte magát, s kapta magára a meleg ruhát. Indulhatott haza a nagy csapat immáron arról is ismeretet gyűjtve, hogy április még Törökországban sem fürdőző idő. De azt is elmondhatják, hogy bár nem úsztak sokat a márványhideg hullámok között, azért mégis jobb volt, mint szárazon megúszni Törökországot!

Ezek az élmények nem csak a Közönybe, de láthatatlan betűkkel, kitörölhetetlenül a lelkünkbe is íródtak. Egy álom, amelyet a teológus közösség álmodott meg, íme, valóra vált. Éppen ezért e beszámoló végéről nem maradhat el végtelen hálánk kifejezése azon egyházközségek, cégek és magánszemélyek iránt, akik támogattak bennünket, hogy a lehetetlen is lehetségessé válhasson, és a teológus ifjúság életre szóló élményekben gazdagodhasson. Köszönjük!

(Bővebb beszámoló a teológiai hallgatók internetes folyóiratában, a Lángban olvasható. Cím: www.lang.unitarius.org)

NŐK VILÁGA

Egyensúlykeresés változó világunkban

Lapszámunkban folytatjuk a 2012. október 4–7. között Marosvásárhelyen szervezendő unitárius, unitárius-univerzalista és más felekezetű nők második világtalálkozója meghívott előadóinak bemutatását. (Az oldalt összeállították: Nagy Gizella és Moldován-Szeredai Noémi.)

• BIRÓ ROZÁLIA – közgazdász, Nagyvárad, Románia

Bíró Rozália Nagyvárad alpolgármestere. Tagja a nagyváradi unitárius egyházközségnek, valamint számos alapítvány és egyesület kuratóriumának. Politikai és társadalmi tevékenysége folytán a romániai közélet tevékeny résztve-

vője. Széleskörű kulturális, ismeretterjesztő, hagyományápoló és értékmegőrző rendezvények szervezésében vállal szerepet. Két gyermek édesanyja. „Munkám miatt kevés szabadidővel rendelkezem, ha mégis valami csoda folytán van egy szabad óráim, akkor biztos, hogy könyvet veszek a kezembe. Ezenfelül családom, gyermekeim a mindenem.”

• Dr. Ann Peart – unitárius lelkész, Egyesült Királyság

Dr. Ann Peart kiváló unitárius tudós és lelkész, az egyesült királysági unitárius egyház leköszönő vezetője. Unitárius családban született és nőtt fel, több mint 25 évig volt aktív lelkész, évekig a manchesteri Unitárius Teológiai Kar vezetője volt. Az unitárius egyházban és különböző szervezeteiben jelentős beosztásokat töltött be. Alapító tagja volt az egyesült királysági Unitárius Nőszövetség-

nek. Doktori disszertációjának témája az unitárius nők történelme és a nők szerepe az unitárius mozgalomban. Nagy hatással volt rá a feminista mozgalom második hulláma, több feminista szervezet tagja volt, többek között a női lelkeséget támogató Szent Hilda közösségé.

Bejelentkezés a konferenciára!

- A kedvezményes bejelentkezés **május 31-ig** lehetséges!

Jelentkezni csak a konferencia világhálós oldalán lehet (www.icuuw.com), angol nyelven, egyes pontoknál, magyar nyelvű fordítás is található.

Első lépésként be kell **jelentkezni** a honlapon, melynek következtében megjelenik a **bejelentkezési űrlap**, amit részletesen ki kell tölteni. Ezt követően ki kell tölteni az **ösztöndíjkérési űrlapot** is.

A bejelentkezéséhez részletes utasításokat és útbaigazítást találnak konferencia magyar nyelvű blogján (<http://sicuuw2.blogspot.com>). Amennyiben nehézség adódik a bejelentkezésnél, forduljanak bizalommal **Simó Melinda** bejelentkezésért felelős szervezőhöz.

Felhívjuk a figyelmet, hogy nemcsak nőszövetségi tagok jelentkezhetnek, hanem bárki, aki a programot vonzósnak és építő jellegűnek találja.

Eddig az Egyesült Államokból, Angliából, Hollandiából, Németországból, Kenyából, Indiából, Magyarországról és Erdélyből jelentkeztek be unitárius nők.

Az ösztöndíjra vonatkozó kérdéseket kérjük a kapcsolattartókkal megbeszélni.

Kapcsolattartók:

Koppándi Éva: 0752–814379

e-mail: koppandieva@gmail.com

Moldován-Szeredai Noémi: 0724–071268

e-mail: noemi@netter.ro

Bejelentkezésért felelős személy:

Simó Melinda: 0745–606118

e-mail: melisimo@gmail.com

Az UNOSZ működik

• Küküllői egyházkör UNOSZ vezetősége 2012. április 14-én délelőtt 10 órától összejövetelre hívta az egyházközségek elnökeit és 2–3 tagú képviselőt. A megbeszélésnek a dicsőszentmártoni egyházközség gyűlésterme adott helyet.

Szentgyörgyi Tünde, a küküllői egyházkör elnöke nyitotta meg a gyűlést ismertette a megbeszélésre kerülő témákat, melyek a következők voltak: 1. Az előző köri közgyűlés óta eltelt időszakban lezajlott események tanulságainak levonása. 2. Az országos évi UNOSZ konferencia sikerének támogatása. 3. Az ökumenikus női világtalálkozóra való felkészülés, a változások pontosítása. 4. A közelgő körüli közgyűlésre való készülődés elemzése.

Az elnök kiértékelte az utolsó nagyméretű UNOSZ tevékenységet, a szórványban, Nagyszeben-

ben tartott országos konferenciát, mely igazolta, hogy az akarat, a tenni tudás és a segítségnyújtás legyőz minden nehézséget. Hangsúlyozta a helyi nőszövetségi elnök, Bărbat Rodica példaértékű, lelkes kiállítását.

Péterfi Erika választmányi tag a Vargyason tartott kihelyezett választmányi gyűlésről számolt be, Jakabházi Vera a márciusban tartott választmányi gyűlés kérdéseit ismertette. Az elnök tájékoztatta a jelenlevőket a Marosvásárhelyen októberben tartandó nők világtalálkozójának tevékenységeiről, a felmerülő kérdésekről.

Péterfi Erika küküllődombói tiszteletes asszony beszámolt a küküllődombói körüli közgyűlés előkészületeiről: Miklós Mária magyar szakos tanár állít össze műsort az Ozdról származó Petroczi Kata Szidónia költőnő életéről és munkásságáról, fellép a női kórus és a férfi dalárda.

A találkozást Benedek Enikő segésvári tiszteletes asszony jelenléte tette meghitté, aki bemutatta frissen megjelent könyvét. A házigazda, Nagy Rozália egy videofilm vetítésével lepte meg az összegyűlteket, mely a hagyományörzés nagy alakjáról, néhai „Bogyó néni-ről” és gyönyörű varrottasairól készült.

A gyűlés az újabb találkozásra való készülődés hangulatában zárult. Lélekben már a tavaszi színekbe öltözött, virágba borult Küküllődombón voltunk, ahol a lelkes és szorgalmas dombói asszonyok, valamint a lelkész házaspár szeretete fogadott. A magunkban hordozott szeretet lángocskájával indultunk útnak, hogy a hit és egyetértés jegyében jól érezhesük magunkat, és tettvággyal töltődjünk fel. Ehhez kértük a jó Isten áldását.

UDVARI MARGIT

Hiányzott, Sanyi bácsi!

*„Köszönöm neked Istenem, köszönöm szereteted,
Köszönöm mit adtál nekem, köszönöm, az életet.”*

(Ismeretlen szerző)

• Húsvét harmadnapját együtt ünnepelték a lókodi öregotthon lakói és a Korondról érkezett, huszonöt tagot számláló csoport. Azért is jöttünk harmadnapján – jelentette be prédikáció előtt Farkas László tiszteletes –, hogy hosszabbítsunk ezen a szép ünnepen a lakók számára is. Velünk tartottak a római katolikus asszonyok is, akik pár éve hozzánk csatlakoztak, és azóta is minden évben lelkesedve hozzák magukkal az ünnepi csörögét és csomagot.

A lakók már vártak, előadtuk kis ünnepi műsorunkat, közben fürkészttük az arcokat, kiket ismerünk, kikkel nem találkoztunk még, és kiderült, hogy nincsen már köztük Kovács Sanyi bácsi, örökre megpihent. Nem fáj többé a szíve a gyermekekért, unokáért... (megsirattam szegényt). Nyugodjon békében.

Kiosztottuk a kis, személyre szóló csomagokat is, az igazgatónő meleg szeretettel fogadott bennünket, átvette az adományokat, és megmutatta a helyi unitárius templomot is, amelynek sajnos már nincs gyülekezete.

Isten áldása és szeretete maradjon az öregotthon lakóival és gondozóival.

LŐRINCZ MÁRTA

• **Április 20–22.** között Hollandiában tartották évi első találkozójukat és konferenciájukat az európai unitárius-univerzalisták. Évente két ilyen konferenciára kerül sor, melyre a résztvevők családtagjaikkal együtt érkeznek. A találkozás péntek délután közös vacsorával kezdődött, melyen a különböző korú és nemzetiségű résztvevők

megismerkedhettek egymással. Szombat reggel a vendégszónok beszédét megbeszélés követte. A délután kiscsoportos előadásokkal folytatódott, vallásos, szociális témáktól kezdve a meditáció különböző módozataig. Este „tehetségkutató versenyre” került sor, ahol a résztvevők énekeltek, táncoltak, rövid jeleneteket mutattak be.

A vasárnap délelőtti istentiszteleten a beszédet az egyesült államokbeli William G. Sinkfort, az amerikai unitárius-univerzalista szövetség volt elnöke tartotta. Ezt követte a konferencia ünnepélyes zárása, melyen összegezték a hétvégét, és megállapították a következő, őszi konferencia témáit.

M. Sz. N.

IFJÚSÁGI OLDAL

A hetedik Te magad légy!

SZÉKELY SZIDÓNIA

• 2012. április 18–21. között került megrendezésre a sokak által már nagyon várt Mamut-körút. Sok tervezgetéssel és előmunkálattal indult azért, hogy a hetedik ilyen körút, melyet az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet szervez, igazán különleges legyen.

A Mamut-körút lényege az, hogy Erdély-szerte felkeresse, megismerje, ösztönözze és összekovácsolja az unitárius fiatalokat. A Mamut idén 17 lelkes emberrel indult útnak, és e 17 ember négy nap alatt újabb és újabb egyleteket látogatott meg, segített új lendülethez jutni új programokkal, vidám játékokkal. Rengeteget készültünk mindnyájan, hogy minél többet és jobbat tudjunk átadni tudásunkból és tapasztalatunkból.

Tehetségeket kutattunk Kolozsváron

A négy nap alatt 32 egyletet sikerült meglátogatnunk. Mindenhol vidámsággal, érdeklődéssel és nagy szeretettel fogadtak minket. Első nap a háromszékes-felsőfehéri egyházkörbe látogattuk el, második nap a székelyudvarhelyi egyházkör egyletei következtek, majd harmadik nap a székelykeresztúri és a maros kör került sorra. Végül pedig, negyedik nap a küllői és a kolozs-tordai egyházkör egyletesei találkozhattak a „mamutos” csapattal.

A 17 körutas úgy indult útnak, hogy felvállalta azt, hogy nap mint nap a fiatalabbak arcára mosolyt csaljon. Nem volt könnyű dolguk, mivel a két kisbusz külön utakon kellett a maga céljáig vezető útját megtegye, egész napos izgalmak és energiával teli, jókedvű fiatalok várták őket. Bár az egyletesek voltak a két csapat számára a legfontosabbak, azért sosem felejtették el, hogy társaikra is gondoljanak, segítsenek nekik, hogy jól érezzék magukat. Esténként, amikor a

csapatok újra találkoztak, boldogan egymás nyakába ugrottak, megölelték egymást, és fáradhatatlanul mesélték, hogy milyen napjuk volt, hogyan teljesítettek, mik voltak a hibáik, min kell majd javítani.

Ezen az esti találkozásokon, lefekvés előtt mindig egy rövid megbeszélést és kis áhítatot tartottunk, megköszöntük Istennek, hogy erőt adott nekünk, hogy mellettünk volt, és hogy mindvégig segített munkánkban. Reggel pedig hasonlóan kezdtük napunkat, áldást kérve az utunkra.

E pár gyorsan elröppenő nap alatt rengeteg embert sikerült megismernünk, és sokat sikerült tanulni nekünk is tőlük, új lendülettel térhettünk haza. Rengeteg új tapasztalattal érkezünk haza, és lenyűgözött, hogy ennyi fiatal (kb. összesen 300–350 egyletessel találkoztak a körutasok) nem arra szánja a péntek estét (amikor általában az egyletesek találkoznak), hogy elmegy bulizni, hanem inkább hétről hétre összegyűlnek egy terembe, játszanak, filmet néznek, beszélgetnek, és hasznos dolgokkal töltik ki a szabadidejüket. Minden egyletből újabb felejthetetlen és örökérvényű élményekkel gazdagodtunk. Szombat este sikeresen visszaérkeztünk Kolozsvárra, és egy hosszú kiértékelő során lezártuk a hetedik Mamut-körutat, amely mindenki számára tanulságos, különleges, jókedvű és ízig-vérig egyletes volt.

Talán össze se lehetne igazán foglalni, hogy milyen volt ez a körút, valamiért valami mindig hibádzik. Ne haragudj ezért, kérlek, ha véletlenül még ezek után sem tiszta, hogy miről áradozik mindenki már hetedik alkalommal. Pont annyira nehéz a lényegét és a legmegfogóbb részét elmagyarázni, mint egy színjátó-találkozóknak. Ezt meg kell tapasztalni.

Emberekből várat Szabédon

Ifjúsági vetélkedő a Magyar Ifjúsági Tanács szervezésében

Adj, király, katonát!

VAS RÉKA

• A gyermek áldás. Sok családban ő az összetartó erő, ő az, aki kíváncsi, sokszor naív kérdéseivel, de még pusztán jelenlétével is örömmel tölti el szűkebb és tágabb környezetét. Szükséges azonban, hogy tudja értelmezni a saját helyét a családon, illetve a társadalmon belül, hogy úgy érezze, egy közösség tagja, amelynek aktív részesévé kell válnia. Ennek az erősítésére, szorgalmazására született meg az *Áldás, népesség* mozgalomnak nevezett kezdeményezés keretében az **Adj, király, katonát!** vetélkedő gondolata. A verseny a IV–VIII. osztályosokat (10–15 éves korosztály) célozza meg.

A vetélkedő különböző szakaszainak első mozzanata a „családok” megalapítása, a névadás és a címerkészítés volt. Az olyan nevek, mint *A legösszetartóbb család*, *a Testvérördögök*, *A szegény ember családja* – és még folytathatnánk a sort –, mind azt bizonyították, hogy a gyermekek fogékonyak olyan értékek átvételére, mint az összetartás, a közösséghez való tartozás, az anyagiak elsődlegességének mellőzése, a talpraesettség stb. Ugyanez derült ki az *Így gazdaggott meg a legkisebb fiú* témára általuk írt mesékből is.

Az idén hatodik alkalommal megrendezett vetélkedő három szakaszban zajlott: helyi, regionális elődöntő és döntő. A helyi szakaszokra Erdély 51 településén került sor: Alsócsernáton, Alsósófalva, Bálványosváralja, Borszék, Buda, Csíkszentsimon, Csíkszereda, Dés, Déva, Dicsőszentmárton, Diószén, Érmihályfalva, Felsősófalva, Gyergyócsomafalva, Gyergyószentmiklós, Gyulakuta, Homoródszentpál, Kálmánd, Kalotaszentkirály, Kányád, Kaplony, Kápolnásfalva, Kézdivásárhely, Kolozsvár, Kovászna, Lábnyik, Magyaroroszló, Margitta, Marosvásárhely, Marosszentgyörgy, Nagybacon, Nagybánya, Nagyborosnyó, Nagyenyed, Nagyvárad, Nyárádkarácsonyfalva, Parajd, Segesvár, Sepsiszentgyörgy, Siménfalva, Szamosújvár, Szék, Székelyhid, Székely-

keresztúr, Székelyudvarhely, Szilágypanit, Szilágy-somlyó, Torda. A **2012 januárja–februárja folyamán** megszervezett helyi fordulók lebonyolításában helyi szervezetek, iskolák, magánszemélyek vettek részt. Az egyes településeken 30–100 gyerek versenyzett háromfős csapatokban egy-egy „családot” alkotva. A vetélkedő próbáit ügyességi, kreativitást igénylő, illetve a résztvevők felkészültségét felmérő feladatok képezték. A próbák gördülékeny levezetését, valamint a vetélkedő vidám hangulatát a lelkes műsorvezető csapat biztosította.

A helyi szakaszok után a továbbjutó „családok” tagjai – tehát a nyertes csapatok – regionális elődöntőn – **Kolozsvár (március 17.), Marosvásárhely (március 24.), Kézdivásárhely (március 31.)** – szállhattak versenybe a „legösszetartóbb család” címért. A három regionális elődöntőn legügyesebben szereplők vettek részt az április 28-án megtartott kolozsvári **MindentElDöntőn**. A verseny helyszíne a **János Zsigmond Unitárius Kollégium Felvinczi György díszterme** volt, ahol az érdeklődők szemtanúi lehettek a legügyesebb versenyzők produkcióinak.

Unitárius diákok sikerei

2012. március 24-én a Tudományos dolgozatok Hargita megyei szakaszán a biológiai szekcióban a következő eredmények születtek:

I. hely: Lőrincz Hajnal – IX. B

II. hely: Baga Sándor, Kakucsai Áron Attila – XI. B

III. hely: Tiboldi Boróka, Fazakas Tímea – X. B

Mindannyian a Berde Mózes Unitárius Gimnázium tanulói. Felkészítő tanárunk Pálffy Ákos, I. fokozattal rendelkező érdemes biológiai tanár. Gratulálunk az elért eredményekhez!

Három kívánság

A rendőr kifogja az aranyhalat. Az megszólal:

– Rendőr, ha visszengedsz a vízbe, teljesítem két kívánságodat!

– Másnak három lehet mindig! Nem lehetne nekem is három? – reklamál a zsaru.

– ...! – egyezik bele a hal. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 14. Összefüggést, hasonlóságot megállapító. 15. Attila névváltozata. 16. Franz Kafka regénye. 17. Vörösmarty „szép” hősnője. 19. Mely ideig. 20. Kipótol. 21. Lelankad. 23. Szófaj. 24. Csúcs. 28. Személyes névmás. 29. Gyep. 30. Ritka férfinév. 32. Szaladó. 35. ... és a detektívek, Erich Kästner regénye. 38. Szótoldalék. 40. Máramarosi folyó. 42. Federico García ..., spanyol drámaíró-költő volt. 42. Pillangó. 44. Vízi sportot űző. 45. Valami miatt szomorkodó. 47. Korjelző rövidítés. **48. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Énekhangra írt zenemű. 2. Vadászkutya. 3. Tuskót hasít. 4. Angol nemesi cím. 5. Női név. 6. Tör. 7. Angliai diákváros. 8. Angol tagadás. 9. Rendőr, argóban. 10. Baranya megyei falu. 11. Döntetlen a sakkban. 12. Idegen szavakban jelentése: kevés. 13. Nem tiltó. 18. Féreg az almában, népiesen. 22. Mocsári madár. 25. Becézett Rozália. 26. Az ország, ahonnan valaki emigrál. 27. Örlőüzem. 29. Papírdarabka. 31. Angol úr, röviden. 33. Japán színházi forma. 34. Időmérők javítója. 36. A magyar kártya egyik színe. 37. Mihók mesébéli párja. 39. Amely személyt. 43. Az ötödik kerék.

Rég volt

Színházba indul a házaspár, az utolsó pillanatban a feleség megszólítja a férjet:

– Szívem, miért nem borotválkoztál meg?

– Én megborotválkoztam, szivél! – védekezik a férj.

– Mikor? Hiszen nagyon borotvás vagy!

– ...! – hangzik a válasz. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 6. Szilajjá tesz. 11. Görög betű. 12. Korallzatony. 14. Dajka. 15. Mátka. 17. Férfinév. 19. Könyvben sok van. 20. Sír. 22. Kapitalista. 24. Feltéve. 25. Egzotikus dísnövény-féle. 28. Az ilyen szám kettővel osztható. 29. Bot, melynek nincs eleje! 31. ... sav, szerves anyag. 34. Lányunk férje. 35. Lárma. 37. Túlbecézett Ilona. 39. Száját nagyra nyit. 41. Esőn áll. 43. Ászokhordó nyílása, dugója. 45. Skálahang. 46. Marosvásárhelyi tető.

Függőleges: 1. Nemes fémmel való bevonás. 2. Jókai személyneve. 3. Kicsinyítő képző. 4. Bizonyos ideje. 5. Hibát csinál. 7. Juttat. 8. Nóta. 9. USA tagállam. 10. Észlel, tanulsággal átél. 13. Házikó. 16. Fizimiska. 18. Belső szerv. 21. Ilona, becézve. 23. Széles csík. 26. Marco Polo is ez volt. 27. Amely tárgy. 29. Vörösesbarna. 32. Falusias Ilona. 33. Előidéz. 36. Amerikai fiúnév. 38. West ..., londoni negyed. 40. Nem mozog. 42. Knock out, röviden. 42. Asztácium vegyjele.

(Forrai Tibor)

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Czire Alpár (fotó)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Szombatfalvi József (honlap)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrekter/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Benedek Enikő: Bejöhettek?

• Benedek Enikő átlépte az „ismeretségi küszöböt”, és úgy döntött, hogy megmutatja magát a nagyobb olvasó közönség előtt is. Önmagát adja írásaiban, melyeket lehet szeretni, vagy elutasítani. Szerencsésebb, ha elvonatkoztatunk minden egyéni véleményt a megnyilatkozásaitól, és értékeljük a nyíltságot, valamint a ki-fele áradó őszinteséget. Enikő mondatai szabadok, néhol rakoncátlanoknak érezhetőek, és úgy tarkítják az írásokat, mint egy-egy önfeledt vallomás. Ne legyen gondokozó a személyes(kedő) hangvételű kijelentése, és azon se csodálkozzunk, hogy tudósításaiban előretör az istenes élet bemutatása és a templomi hangulat.

Mint a cím, úgy a fejezetek sorrendisége is jelentéserértékű, helyenként provokatív. Néhány szó a tartalomról:

Az első fejezet a *Kiemelt hangvételű írások* címet viseli. Az előbbi gondolat ébrentartásával kérdezi: Ki, vagy mi a legfontosabb? Van-e jogunk a kivételezett szeretethez? Megengedhetjük-e magunknak, hogy rangsort állítsunk fel a családban és azon kívül? Amennyiben értékrend szerint osztogatjuk érzéseinket, ártunk-e azzal, ha kimondjuk a nagyvilág előtt az őszinteséget? Olyan kérdések ezek, melyek önkéntelenül is felmerülnek bennünk, de nem kell idegenkednünk tőlük, csupán engednünk, hogy megfogalmazódjon bennünk a szabad vélemény, melyet aztán csi-szoltan és a sértés tövissei nélkül oszthatunk meg másokkal.

A második *Variációk több témára* című és azt követő fejezetek új síkot nyitnak meg. Állítom, hogy a könyv e három fejezetének meghatározó jellemvonása az istenes gondolkodás. Benedek Enikő szívvel-lélekkel végzi a papné teendőit. Sok részletkérdés lapul kötelességei közt. Ennek tudatában van, amikor a papné feladatát teljesíti, és akkor is, amikor mások mondják, hogy átlépte a bűvös határt. Miért ne engedhetné meg magának, ha ezt nyilvánosság elé is tárja, amikor még frissen él benne az emlék, a tapasztalat? A szélsőségek példája lehet az *Ima* fejezet, melyben előkívánczik a kétféle vélekedés. Negatívumként is lecsapódhat, hogy ez már nem az ő feladata. A pozitív

töltet, hogy a család ereje, egészsége és előmenetele a papné lelkében ölt imádságos formát.

A *Krónika* címet viselő utolsó fejezet írásai túlmutatnak a krónika jelentésén.

Enikő írásai úgy is jók külön-külön, ahogyan megjelentek az Unitárius Közlöny és a Nők Világa hasábjain vagy éppen lemaradtak a nyomtatásról. Így együtt viszont egy szeretetre méltó nőt ismerhetünk meg, aki 121 írásában arra törekszik, hogy helyénvaló szavaival őszinte megnyilatkozásait úgy vesse papírra, ahogy az gyermekkor óta megfogant lelkében.

A könyv az Unitárius Nők Országos támogatásában jelent meg.

Tisztelettel és szeretettel ajánlom Benedek Enikő könyvét mindazoknak, akik ismerik és szeretik, akik megismerni kívánják őt, és azoknak is, akik befogadók az ismeretlen, de őszinte megnyilatkozások iránt.

PAP GY. LÁSZLÓ

Albert-Nagy Ákos teológiai hallgató (Sepsiszentgyörgy–Kolozsvár), **Bodolai Gyöngyi** újságíró (Marosvásárhely), **Csete Árpád** lelkész (Homoródalmás), **dr. Czire Szabolcs** teológiai tanár (Kolozsvár), **Demeter Erika** lelkész (Erdőszentgyörgy–Bözödújfalú), **Ecsedy-Baumann Edina** diák (Kolozsvár), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Furu Árpád** műemlékvédelmi szakmérnök (Kolozsvár), **Fülöp Dezső Alpár** lelkész (Ádámos), **Kriza Gyöngyi** logopédus (Kolozsvár), **Lőrincz Márta** (Korond), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Nagy Gizella** (Marosvásárhely), **Pap Gy. László** lelkész (Debrecen), **Szabó Előd** lelkész, ULOSZ titkár (Ürmös), **Székely Szidónia** diák (Kolozsvár), **ifj. Szombatfalvi József** lelkész (Homoródszentmárton), **Udvari Margit** UNOSZ-köri titkár (Magyarsáros), **Vas Réka** MIT irodavezető (Kolozsvár)